

Rapport

Emissievrije mobiliteit

Onderzoek in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat over de overgang naar duurzaam verkeer en vervoer

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2022/195

Datum

augustus 2022

Opdrachtgever

Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat

Auteurs

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel van het onderzoek	4
1.3	Methode en respons	4
1.4	Leeswijzer	4
2	Samenvatting	5
3	Klimaat	7
3.1	De invloed van voertuiguitstoot op het klimaat	7
3.2	Veranderingen in het klimaat tegengaan	10
4	Duurzaam leven	15
4.1	Houding ten aanzien van duurzaam leven	15
5	Duurzame mobiliteit	20
5.1	Bekendheid met duurzame mobiliteit	20
5.2	Redenen om duurzamer te gaan reizen	22
5.3	Kennis en houding tegenover duurzaam reizen	26
5.4	Duurzaam reisgedrag	31
5.5	Aandeel (volledig) elektrische vervoersmiddelen	32
5.6	Nieuwe vervoersmiddelen	32
5.7	Andere negatieve effecten van verkeer	34
6	De rol van de overheid	36
6.1	Duurzaamheid	36
6.2	Duurzame mobiliteit	37
	Bijlage: Vragenlijst	40

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat voert de afgelopen jaren diverse campagnes met betrekking tot schoner en zuiniger vervoer, zoals over fietsen naar het werk, het op spanning brengen van de autobanden en over elektrisch rijden. Momenteel werkt het ministerie vanuit een koepelcampagne om deze thema's onder één vlag samen te brengen en het bredere verhaal rondom de transitie naar een emissievrije mobiliteit neer te zetten.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om te achterhalen wat de huidige stand van zaken is betreft de kennis, houding en informatiebehoefte van Nederlanders over (de transitie naar) emissievrije mobiliteit. De resultaten van dit onderzoek vormen de basis voor een toekomstige communicatiecampagne.

In het onderzoek staat de volgende hoofdvraag centraal:
Hoe denken Nederlanders over het onderwerp emissievrije mobiliteit?

1.3 Methode en respons

De respondenten voor dit onderzoek zijn door middel van een online enquête benaderd via het I&O Research Panel. Hiervoor is een steekproef getrokken, representatief voor Nederlanders van 16 jaar en ouder, op de kenmerken geslacht, leeftijd, opleiding en herkomstregio (Nielsen4). De dataverzameling vond plaats van 7 tot en met 17 april 2022.

In totaal hebben 1.198 respondenten volledig aan het onderzoek deelgenomen. De resultaten van deze netto steekproef zijn gewogen op leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, herkomstregio (Nielsen4) en inkomen. De netto steekproef is hiermee representatief op deze kenmerken voor Nederlanders van 16 jaar en ouder.

1.4 Leeswijzer

Deze rapportage bevat de resultaten van het onderzoek hoe mensen denken over het onderwerp emissievrije mobiliteit. Hoofdstuk 3 beschrijft het klimaat en de invloed van voertuiguitstoot en het tegengaan van de veranderingen daarin. Hoofdstuk 4 gaat in op (de houding ten aanzien van) duurzaam leven. Hoofdstuk 5 zoomt in op de bekendheid en het gebruik van duurzame mobiliteit. Hoofdstuk 6 zoomt tenslotte in op de rol van de overheid rondom duurzaamheid en duurzame mobiliteit.

2 Samenvatting

In april 2022 is een onderzoek uitgevoerd onder 1.198 Nederlanders om te achterhalen wat de huidige stand van zaken is betreft de kennis, houding en informatiebehoefte over (de transitie naar) emissievrije mobiliteit. Deze samenvatting beschrijft de belangrijkste resultaten vanuit dit onderzoek.

Driekwart maakt zich minimaal enige zorgen over het veranderende klimaat

Aan respondenten is gevraagd hoe zij aankijken tegen het (veranderende) klimaat en de uitstoot van voertuigen. Driekwart van de Nederlanders maken zich minimaal enige zorgen over het veranderende klimaat en hetzelfde aandeel denkt dat de schadelijke uitstoot van voertuigen veranderingen in het klimaat veroorzaakt. Hoger opgeleiden en ouderen van 65 jaar en ouder maken zich daarbij vaker zorgen over het veranderende klimaat.

Twee derde denk dat het minimaal enig positief effect heeft op het klimaat als zij zichzelf duurzamer gaan gedragen

Als gekeken wordt naar in hoeverre de eigen acties positief effect hebben op veranderingen in het klimaat, denkt twee derde dat het minimaal enig positief effect heeft op het klimaat als zij zichzelf duurzamer gaan gedragen. Driekwart vindt het belangrijk om in het dagelijks leven zelf rekening te houden met het klimaat. De fiets of OV pakken (in plaats van de auto) wordt als meest effectief gezien, gevolgd door een motorvoertuig vervangen door een elektrische. Een kwart van de Nederlanders zegt zich niet te kunnen veroorloven om duurzamer te leven. Jongere mensen geven vaker aan dat ze zich een duurzamer leven niet kunnen veroorloven. Lager opgeleiden zeggen dit ook vaker.

Twee op de drie zegt te weten hoe zij duurzaam kunnen en willen leven

Twee op de drie Nederlanders zeggen te weten hoe zij duurzaam kunnen leven en een vergelijkbaar aandeel zeggen zelf duurzaam te willen leven. Hoger opgeleiden zeggen vaker te weten hoe men duurzaam kan leven. Als gevraagd wordt in hoeverre men bezig is met duurzaam leven zegt meer dan vier op de tien Nederlanders hier (redelijk) veel mee bezig te zijn en hetzelfde aandeel zegt 'niet veel, maar ook niet weinig'. De meerderheid pakt bijvoorbeeld regelmatig de fiets voor korte afstanden. Ook pakt men vaak het OV of de fiets om naar studie of werk te gaan en gaat men in Nederland op vakantie in plaats van naar het buitenland. Ongeveer een op de tien Nederlanders zegt hier niet (veel) mee bezig te zijn. Redenen om hier niet mee bezig te zijn, zijn omdat men hier geen interesse in heeft, het volgens hen geen nut heeft, er al voldoende wordt gedaan / zichzelf al voldoende doen of omdat zij het te duur vinden.

Nederlanders zijn er in grote mate van overtuigd dat het verduurzamen van reisgedrag effect heeft in het tegengaan van klimaatverandering

Als gekeken wordt veranderingen in het klimaat lijkt men eerder te denken aan reisbewegingen (in het algemeen) en in mindere mate aan uitstoot van specifieke voertuigen. Nederlanders denken vaker dat alle reisbewegingen die we in Nederland maken bijdragen aan veranderingen in het klimaat en zijn er dan ook in grote mate van overtuigd dat het verduurzamen van reisgedrag effect heeft in het tegengaan van klimaatverandering. Van de Nederlanders die het heel belangrijk vinden om het eigen reisgedrag te verduurzamen, geeft iedereen aan het (heel) belangrijk te vinden om in het dagelijks leven rekening te houden met het klimaat.

De term duurzame mobiliteit is nog relatief onbekend

Indien gevraagd wordt in hoeverre men de term duurzame mobiliteit kent, geeft ongeveer een kwart van de Nederlanders aan deze term minimaal regelmatig te horen. Vier op de tien hoort de term niet vaak en een kwart van de Nederlanders hoort de term nooit. Hoger opgeleiden zijn meer bekend met de term duurzame mobiliteit dan lager opgeleiden. Duurzame mobiliteit associeert men met name met bewust verplaatsen, elektrisch reizen of energieneutraal reizen.

Iets minder dan de helft vindt het (heel) belangrijk om de eigen reizen te verduurzamen

Meer dan de helft van de Nederlanders staat over het algemeen (zeer) positief tegenover het idee van duurzamer reizen. Een op de drie heeft er geen uitgesproken mening over. Niet alle mensen die (zeer) positief staan tegenover duurzamer reizen zien de noodzaak om het eigen reisgedrag te verduurzamen. Iets minder dan de helft van de Nederlanders vindt het (heel) belangrijk om de eigen reizen te verduurzamen. Lager opgeleiden geven vaker aan niet te weten of ze over de kennis beschikken om het eigen reisgedrag te verduurzamen. Hoger opgeleiden zijn vaker overtuigd dan men over deze kennis bezit. Jongeren zeggen vaker dat mensen in hun omgeving duurzaam willen reizen. Hoog opgeleiden zeggen dit ook vaker.

Hoge kosten en onvoldoende flexibiliteit houden mensen tegen om duurzamer te gaan reizen

Te hoge kosten zou de meerderheid van de mensen tegenhouden om duurzamer te gaan reizen. Hiermee bedoelt men bijvoorbeeld dat de aanschafprijs van een elektrische auto te hoog is. Jongvolwassenen zeggen vaker dan oudere leeftijdsgroepen dat te hoge kosten ze tegenhouden om duurzamer te gaan reizen. Ook onvoldoende flexibiliteit is een veelgenoemd argument waarom men niet duurzaam gaat reizen. Hoger opgeleiden zijn gevoeliger voor de mindere mate van flexibiliteit. Hieronder vallen gemak van een eigen auto en reistijd- en doelen. Ongeveer een op de drie mensen laat zich tegenhouden door onvoldoende vrijheid of omdat de mogelijkheden voor het gebruik te beperkt zijn.

Besparing vaste lasten, bijdrage schonere lucht en beter klimaat redenen om duurzaam te reizen

Meer dan de helft van de Nederlanders zegt dat men duurzamer zou gaan reizen als hierbij wordt bespaard op de vaste lasten, als dit bij zou dragen aan een schonere lucht of aan een beter klimaat. Vrouwen geven hierbij vaker aan duurzaam te gaan reizen om bij te dragen aan een beter klimaat of een schonere lucht.

Nederlanders gaan het liefst korte afstanden lopen of fietsen om duurzamer te reizen, twee op de drie zegt dit te willen doen. Iets minder dan de helft wil de autobanden elke twee maanden op de juiste spanning brengen of zuiniger autorijden door de rijstijl aan te passen. Ongeveer een op de tien Nederlanders wil geen van de genoemde verduurzamende maatregelen nemen. Lager opgeleiden zien vaker geen enkele reden om duurzamer te gaan reizen.

Meerderheid vindt het belangrijk dat de overheid aandacht heeft voor duurzaamheid

Driekwart van de Nederlanders zegt het (heel) belangrijk te vinden dat de overheid aandacht schenkt aan het thema duurzaamheid. Ongeveer de helft van de Nederlanders is (zeer) positief over de maatregelen die de overheid neemt om duurzaam reisgedrag te bevorderen. Een derde is hierover neutraal. Als het gaat om gedrag van burgers dan denken Nederlanders vaker dat het (vrij) veel effect zou hebben als de overheid burgers helpt om zich duurzamer te gedragen, dan als de overheid dit zou afdwingen.

3 Klimaat

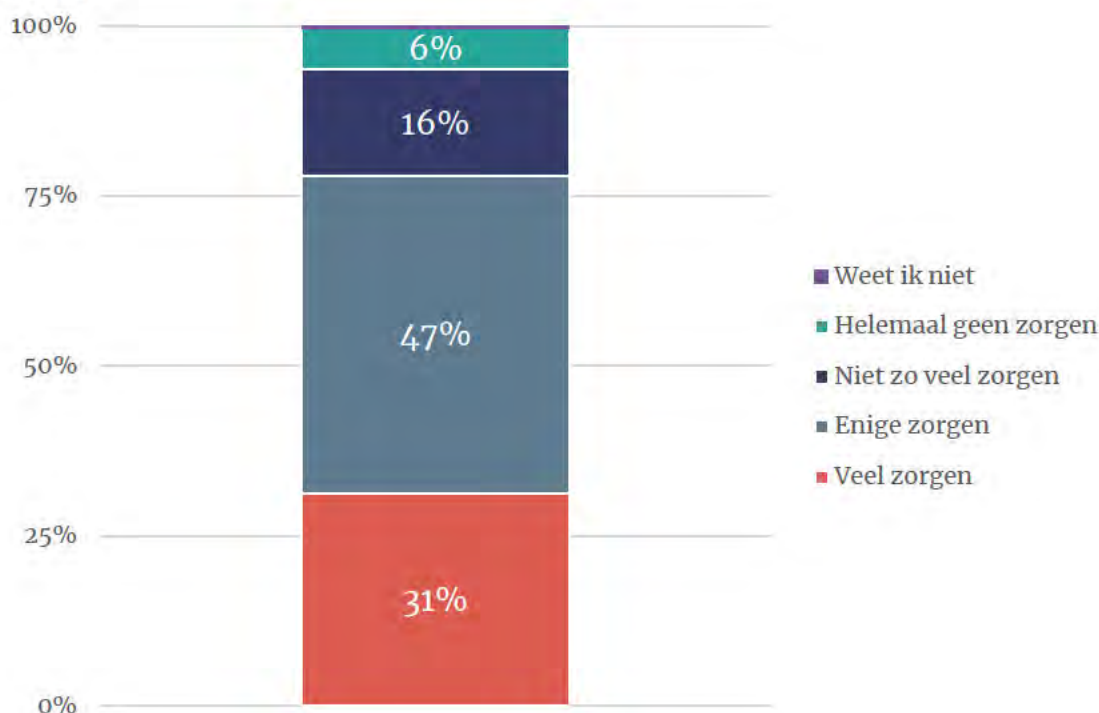
Dit hoofdstuk gaat in op hoe Nederlanders aankijken tegen het (veranderende) klimaat en de uitstoot van voertuigen.

3.1 De invloed van voertuiguitstoot op het klimaat

Driekwart maakt zich minimaal enige zorgen over het veranderende klimaat

Bijna een derde van de Nederlanders (31%) maakt zich veel zorgen over het klimaat en bijna de helft (47%) maakt zich enige zorgen (figuur 3.1).

Figuur 3.1. In hoeverre maakt u zich in het algemeen zorgen over het veranderende klimaat en de effecten daarvan?

Hoger opgeleiden maken zich vaker veel zorgen over het veranderende klimaat dan lager opgeleiden. Ouderen van 65 jaar en ouder maken zich ook vaker veel zorgen (tabel 3.1).

Tabel 3.2. In hoeverre maakt u zich in het algemeen zorgen over het veranderende klimaat en de effecten daarvan?

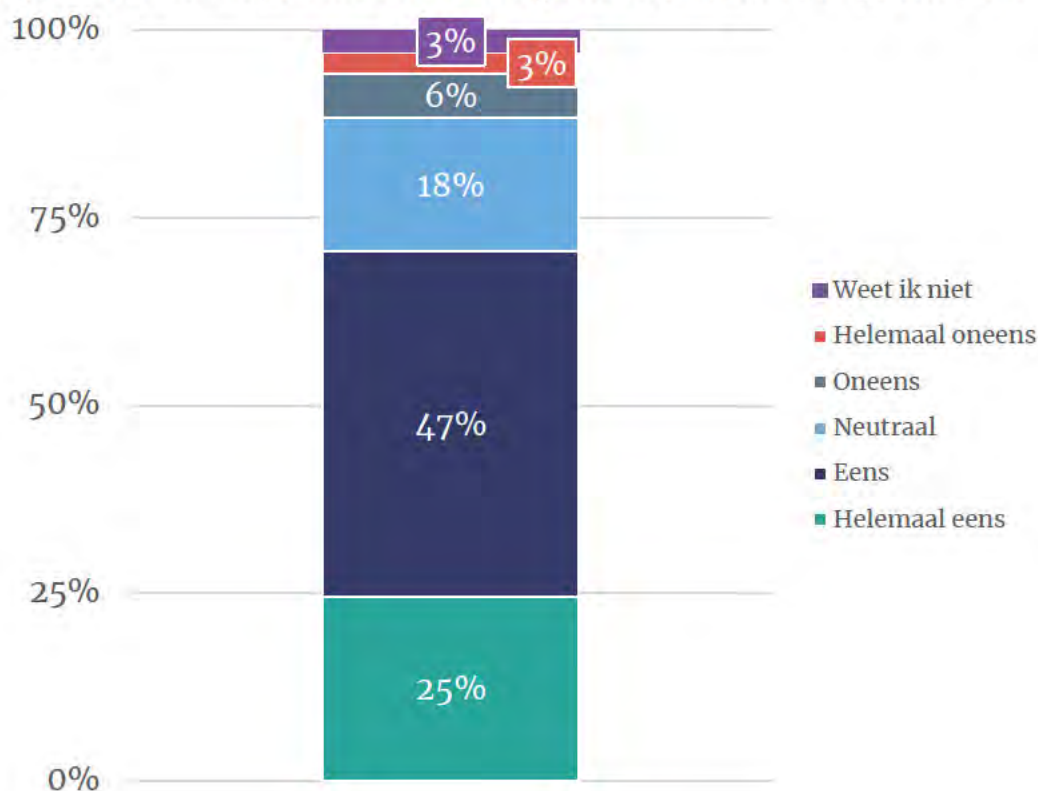
	Leeftijd				Opleiding		
	16-34	35-49	50-64	65+	Laag	Middelbaar	Hoog
Veel zorgen	30%	25%	29%	39%	24%	24%	39%
Enige zorgen	51%	48%	48%	41%	50%	52%	41%
Niet zo veel zorgen	13%	18%	16%	15%	19%	17%	14%
Helemaal geen zorgen	5%	9%	7%	5%	7%	6%	6%
Weet ik niet	1%	0%	0%	0%	1%	0%	1%

Driekwart denkt dat de schadelijke uitstoot van voertuigen veranderingen in het klimaat veroorzaakt

Bijna driekwart van de Nederlanders denkt dat de schadelijke uitstoot van voertuigen veranderingen in het klimaat veroorzaakt (72%, figuur 3.2). Opvallend is dat Nederlanders vaker denken dat alle reisbewegingen die we in Nederland maken bijdragen aan veranderingen in het klimaat (81%, figuur 3.3). Bij veranderingen in het klimaat lijkt men dus eerder te denken aan reisbewegingen (in het algemeen) en in mindere mate aan de uitstoot van specifieke voertuigen.

Figuur 3.3. De schadelijke uitstoot van voertuigen veroorzaakt veranderingen in het klimaat.

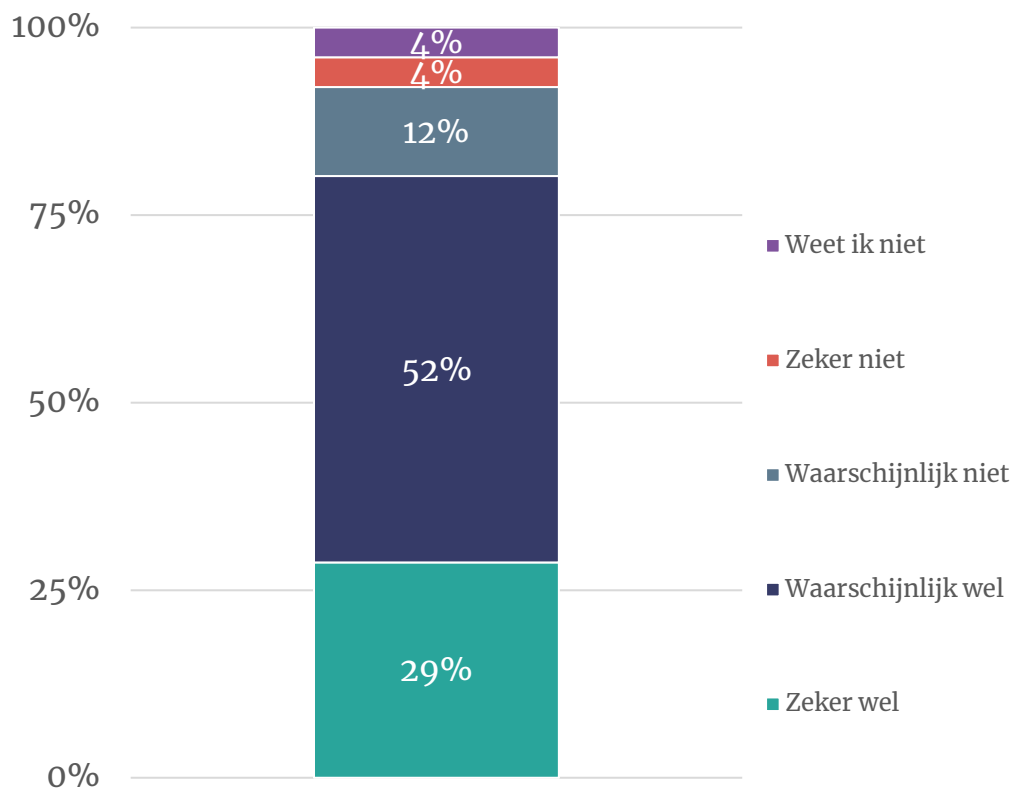
Jongvolwassenen zijn er vaker van overtuigd dat de schadelijke uitstoot verandering in het klimaat veroorzaakt dan oudere leeftijdsgroepen (tabel 3.2)

Tabel 3.4. De schadelijke uitstoot van voertuigen veroorzaakt veranderingen in het klimaat.

	Leeftijd			
	16-34	35-49	50-64	65+
Helemaal eens	37%	19%	20%	25%
Eens	43%	56%	47%	44%
Neutraal	10%	14%	21%	21%
Oneens	4%	7%	7%	4%
Helemaal oneens	3%	3%	3%	2%
Weet ik niet	3%	1%	2%	4%

Figuur 3.5. In hoeverre denkt u dat alle reisbewegingen die we in Nederland maken, bijdragen aan veranderingen aan het klimaat?

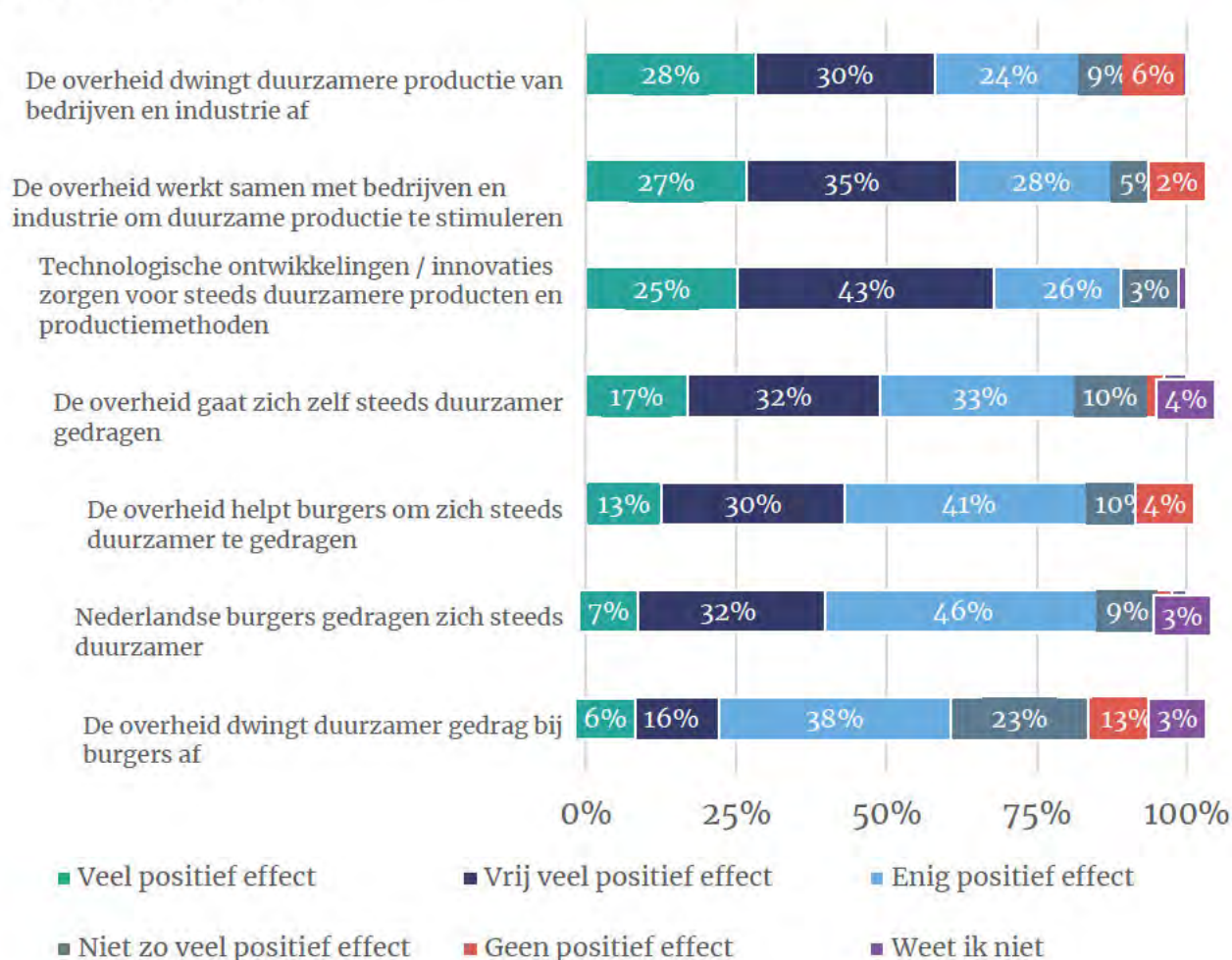

3.2 Veranderingen in het klimaat tegengaan

Burgers denken dat met name duurzamere productie van bedrijven zal helpen tegen veranderingen in het klimaat

Ruim de helft van de Nederlanders denkt dat het (vrij) veel effect zal hebben als de overheid duurzamere productie afdwingt bij bedrijven en industrie (58%), of als de overheid samenwerkt met deze groep om dit te bereiken (62%) (figuur 3.4). Dit geldt voor twee derde van de Nederlanders als het gaat om technologische ontwikkelingen en innovaties die moeten leiden tot duurzamere productie (67%). Als het gaat om gedrag van burgers dan denken Nederlanders vaker dat het (vrij) veel effect zou hebben als de overheid burgers helpt om zich duurzamer te gedragen (39%), dan als de overheid dit zou afdwingen (22%). Hoger opgeleiden staan vaker dan lager opgeleiden achter het idee dat de overheid maatregelen inzet om duurzamere productie af te dwingen bij bedrijven en industrie of dat technologische ontwikkelingen zorgen voor duurzamere producten of productiemethoden.

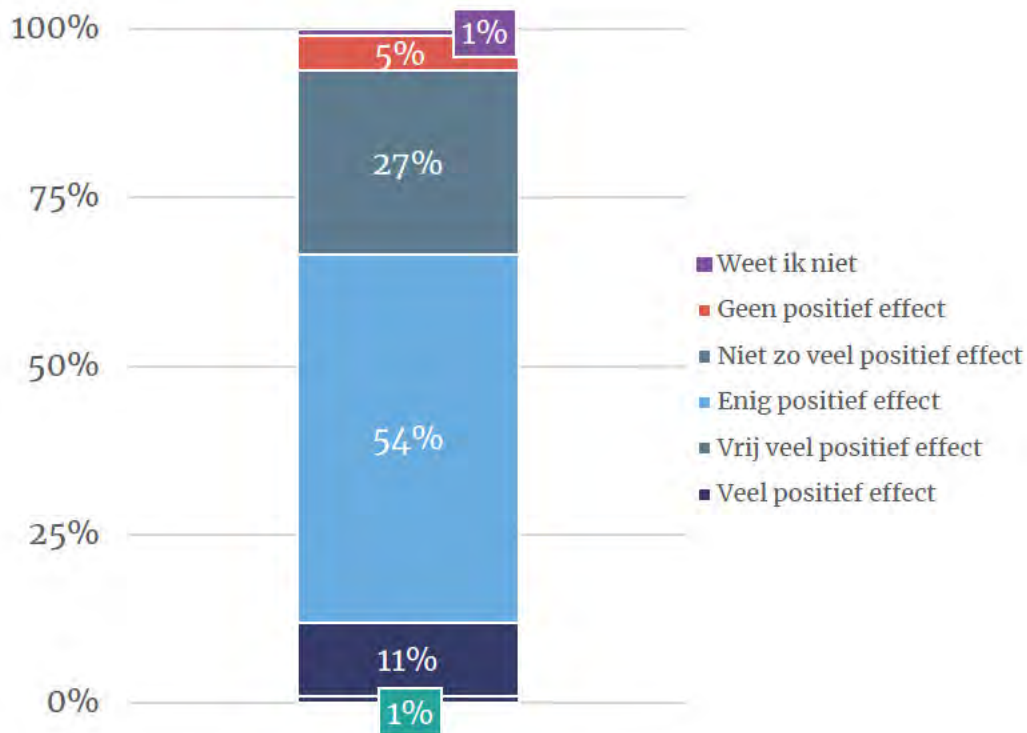
Figuur 3.6. In hoeverre zullen de volgende acties of maatregelen positief effect hebben op de veranderingen in het klimaat, denkt u?

Twee derde denkt dat het minimaal enig positief effect heeft op het klimaat als zij zichzelf duurzamer gaan gedragen

Ruim een op de tien Nederlanders denkt dat het (vrij) veel positief effect zou hebben als zij zich duurzamer gaan gedragen (12%) en de helft dat dit enig positief effect zou hebben (54%).

Figuur 3.7. In hoeverre hebben uw eigen acties positief effect op de veranderingen in het klimaat, denkt u? Stel u gaat zich steeds duurzamer gedragen, dan heeft dat...

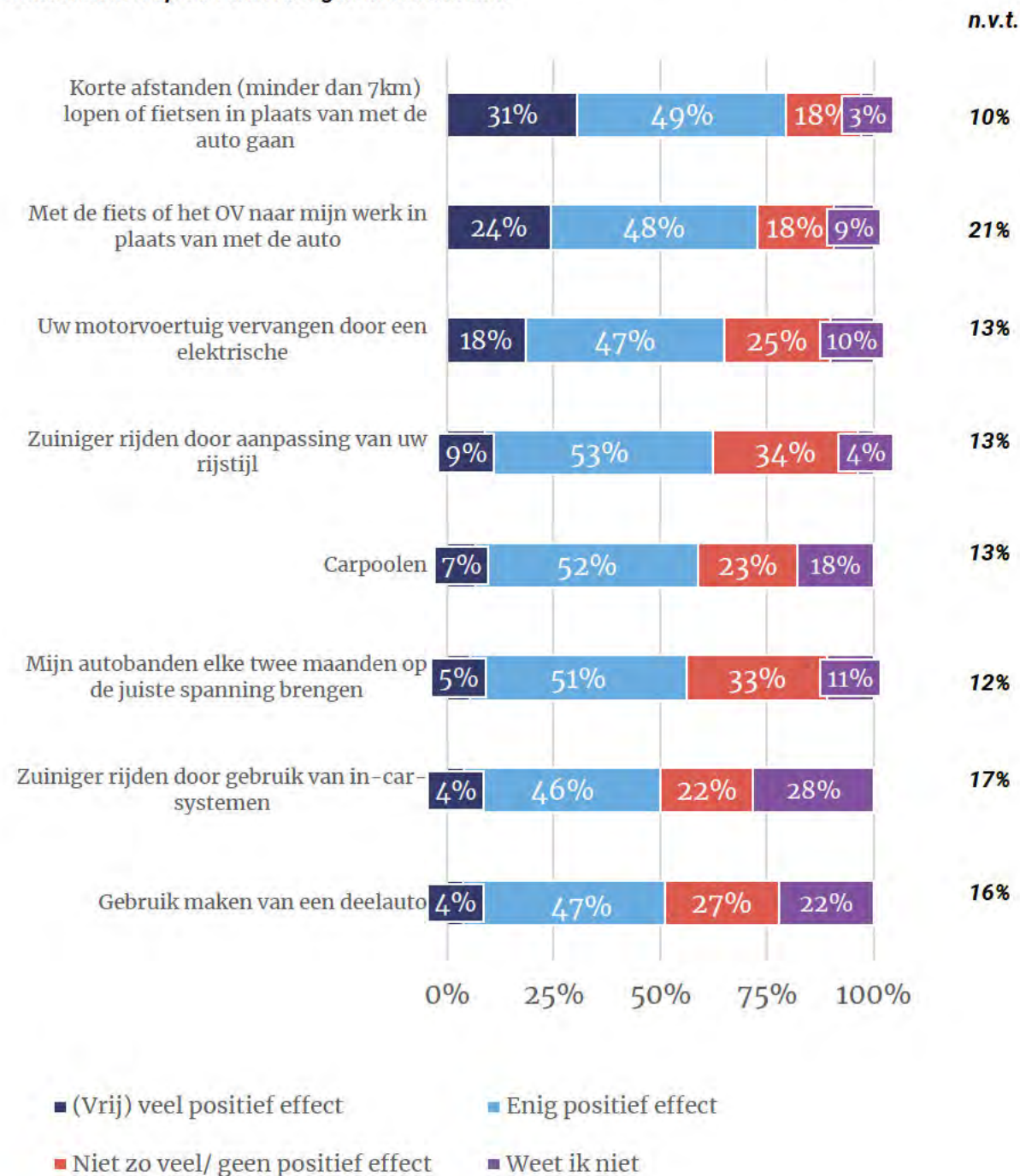

De fiets pakken wordt gezien als de meest effectieve maatregel die men zelf kan toepassen

In figuur 3.6 staat weergegeven in hoeverre men denkt dat bepaalde duurzame gedragingen met betrekking tot mobiliteit, positief effect zouden hebben op veranderingen in het klimaat.

De fiets of OV pakken (in plaats van de auto) wordt als meest effectief gezien, gevolgd door een motorvoertuig vervangen door een elektrische. Andere methoden om autorijden zelf minder vervuילend te maken (zoals carpoolen en zuiniger rijden), worden veel minder vaak als effectief gezien. Lager opgeleiden geven vaker aan dat ze niet weten of de genoemde acties een positief effect hebben op de klimaatverandering.

Figuur 3.8 Stel u zou de volgende dingen doen in uw dagelijks leven. In hoeverre zou dat denkt u positief effect hebben op de veranderingen in het klimaat?

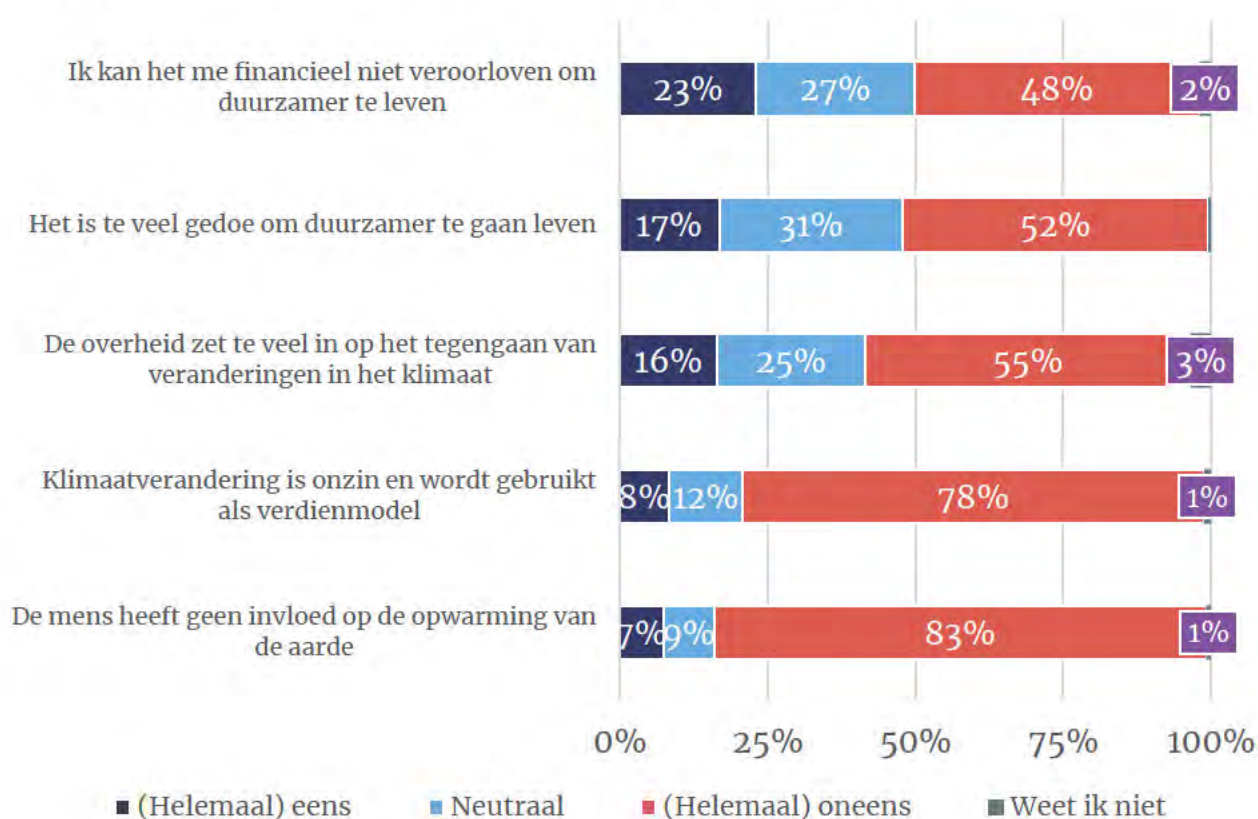

Een kwart van de Nederlanders zegt zich niet te kunnen veroorloven om duurzamer te leven

In figuur 3.7 staan aspecten weergegeven die mensen kunnen tegenhouden om duurzamer te leven. Een kwart van de Nederlanders zegt dat ze het zich niet kunnen veroorloven (23%). Zestien procent vindt dat de overheid te veel inzet op het tegengaan van veranderingen in het klimaat en dat het te veel gedoe is om duurzamer te leven (17%). Ongeveer een op de tien Nederlanders denkt dat klimaatverandering onzin is (8%) en/of dat de mens geen invloed heeft op de opwarming van de aarde (7%). Hoog opgeleiden zijn het minder vaak eens met de stelling dat de overheid te veel inzet op het tegengaan van klimaatverandering en dat klimaatverandering onzin is. Jongere mensen geven vaker aan dat ze zich een duurzamer leven niet kunnen veroorloven. Lager opgeleiden zeggen dit ook vaker.

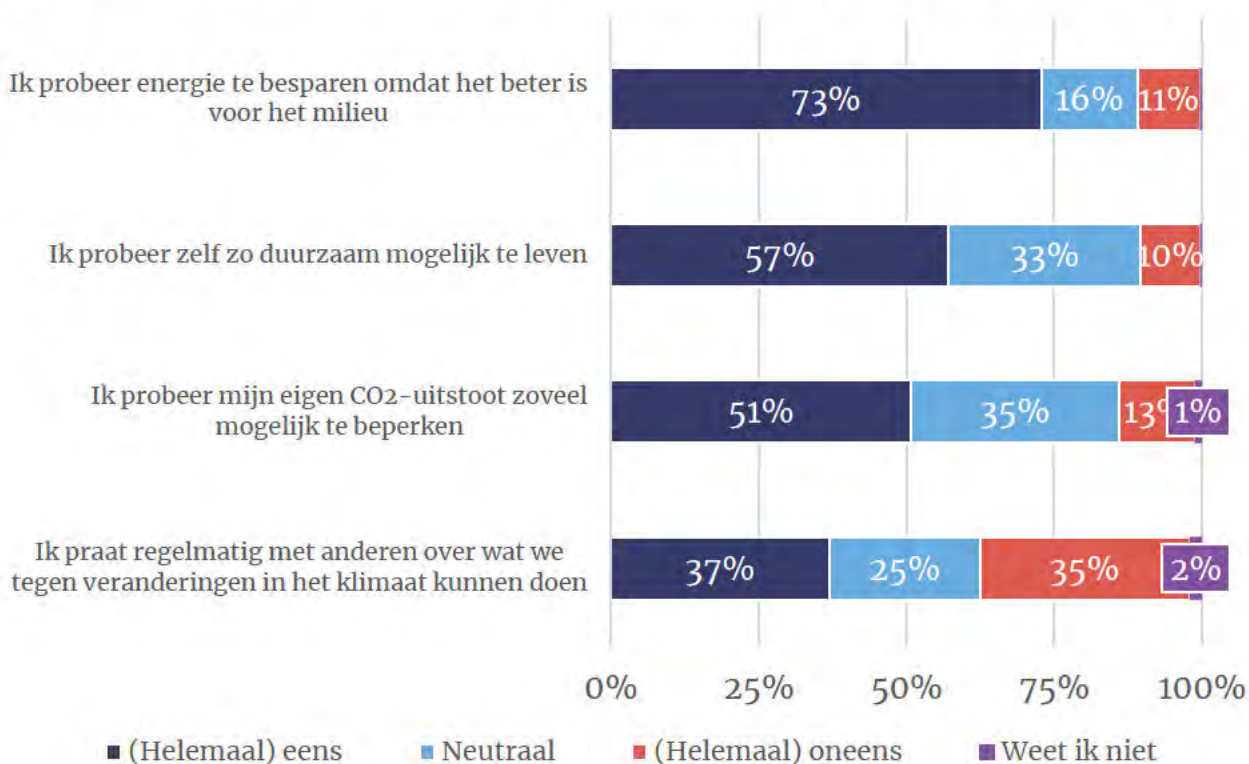
Figuur 3.9. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

De helft van de Nederlanders probeert hun eigen CO₂-uitstoot zoveel mogelijk te beperken

Drie van de vier Nederlanders (73%) proberen energie te besparen omdat het beter is voor het milieu en de helft probeert zo duurzaam mogelijk te leven en/of de eigen CO₂ uitstoot zoveel mogelijk te beperken (figuur 3.8). Ouderen geven vaker aan dat ze zo duurzaam mogelijk proberen te leven.

Figuur 3.10. En in hoeverre bent u het eens of oneens met deze volgende stellingen?

4 Duurzaam leven

Dit hoofdstuk gaat in op hoe Nederlanders denken over het thema 'duurzaam leven'.

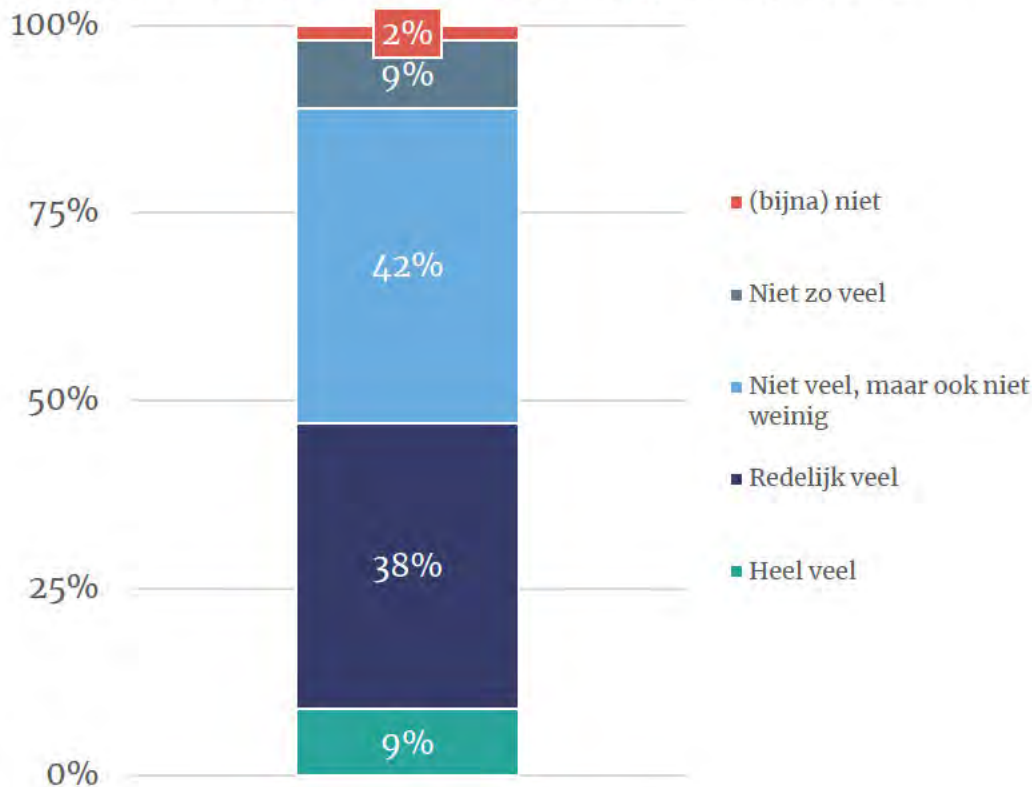
4.1 Houding ten aanzien van duurzaam leven

In de vragenlijst werd het thema duurzaam leven als volgt toegelicht: *Met duurzaam leven bedoelen we dat je in het dagelijks leven rekening houdt met het klimaat en jouw leefomgeving door (meer) duurzame keuzes te maken, bijvoorbeeld door de fiets te pakken in plaats van de auto of door energie te besparen of je huis te isoleren.*

Ruim vier op de tien Nederlanders zijn (redelijk) veel bezig met duurzaam leven

Van de Nederlanders zegt 47 procent (redelijk) veel bezig te zijn met duurzaam leven en een iets kleinere groep zegt 'niet veel, maar ook niet weinig' bezig te zijn (42%) (figuur 4.1). Ongeveer een op de tien Nederlanders zegt hier niet (veel) mee bezig te zijn (11%).

Figuur 4.1 In hoeverre bent u in uw dagelijks leven bezig met duurzaam leven?

Nederlanders van vijftig jaar en ouder geven vaker aan redelijk veel met duurzaamheid bezig te zijn (tabel 4.1).

Tabel 4.2 In hoeverre bent u in uw dagelijks leven bezig met duurzaam leven?

	Leeftijd			
	16-34	35-49	50-64	65+
Heel veel	9%	9%	7%	9%
Redelijk veel	29%	25%	43%	49%
Niet veel, maar ook niet weinig	55%	47%	40%	32%
Niet zo veel	7%	13%	9%	8%
(Bijna) niet	0%	6%	1%	2%

Aan respondenten is gevraagd waarom men niet (veel) met duurzaamheid bezig is. Analyse van de open antwoorden laat zien dat dit met name komt doordat men (a) geen interesse hierin heeft, (b) het volgens hen geen nut heeft, (c) er al voldoende wordt gedaan / zichzelf al voldoende doen of (d) omdat zij het te duur vinden. De volgende quotes illustreren dit:

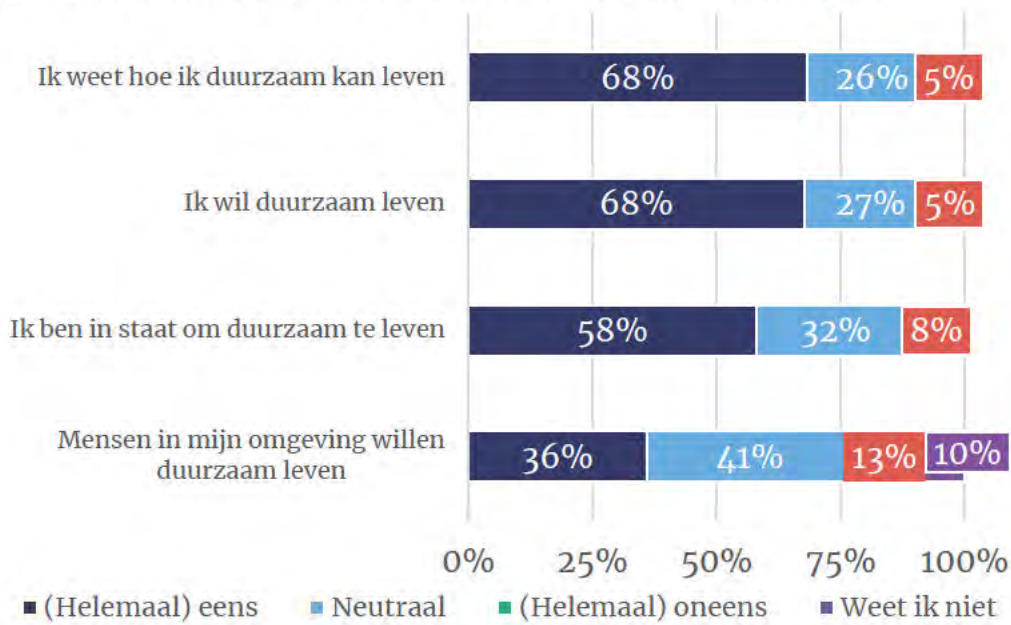
- “De hele wereld moet meewerken anders heeft het geen zin”
- “Ik ben er niet mee bezig. Leef zondermeer zo verantwoord mogelijk”
- “Ik ben er niet zo in geïnteresseerd”
- “Ik denk er voornamelijk aan als het mij geld scheelt, niet zozeer omdat ik duurzamer wil leven.”
- “Ik vind dat ik al duurzaam bezig ben. ”
- “Probeer erop te letten maar laat het niet zwaar mijn leven beïnvloeden”
- “Overbodig en te duur. ”

Bijna zeven op de tien Nederlanders willen duurzaam leven

Twee op de drie Nederlanders (68%) zeggen te weten hoe zij duurzaam kunnen leven en een vergelijkbaar aandeel (68%) zeggen zelf duurzaam te willen leven (figuur 4.2). Het aandeel dat zichzelf instaat acht om duurzaam te leven is iets lager, dat is ruim de helft (58%). Een op de drie Nederlanders denkt dat mensen in hun omgeving duurzaam willen leven (36%). Hoger opgeleiden zeggen vaker te weten hoe men duurzaam kan leven.

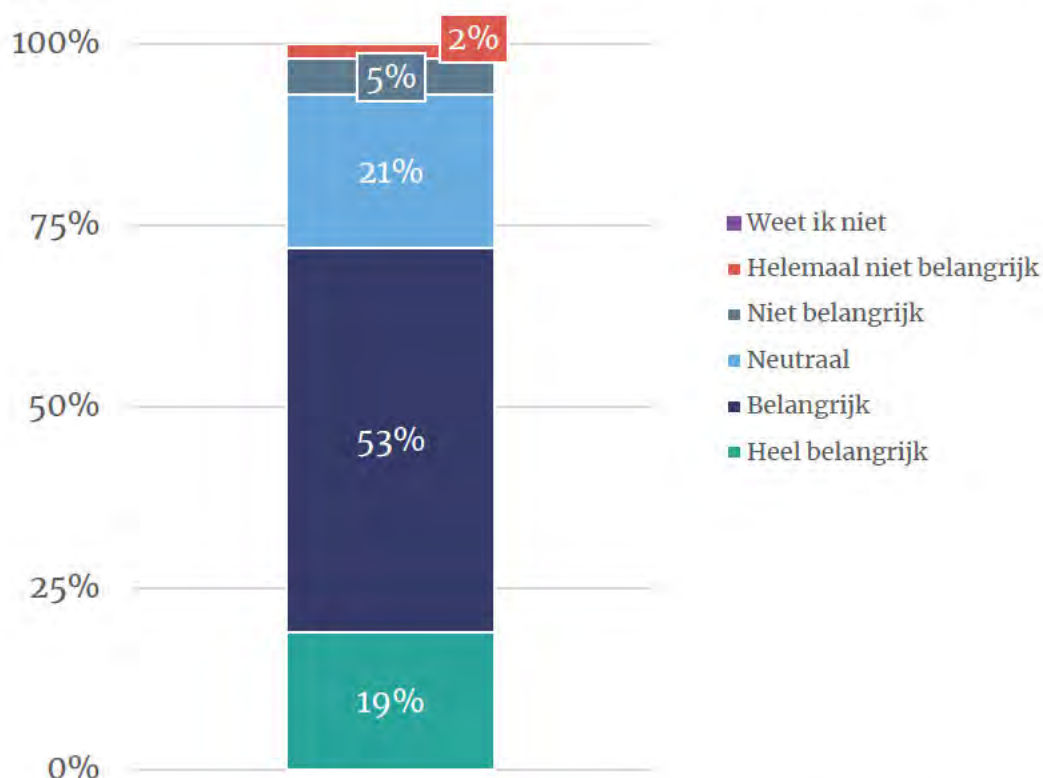

Figuur 4.3. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

Driekwart vindt het belangrijk om in het dagelijks leven zelf rekening te houden met het klimaat
Van de Nederlanders zegt 72 procent het belangrijk te vinden om in hun dagelijks leven rekening te houden met het klimaat (figuur 4.3).

Figuur 4.4. In hoeverre vindt u het voor uzelf belangrijk om in uw dagelijks leven rekening te houden met het klimaat?

Meerderheid Nederlanders pakt regelmatig de fiets voor korte afstanden

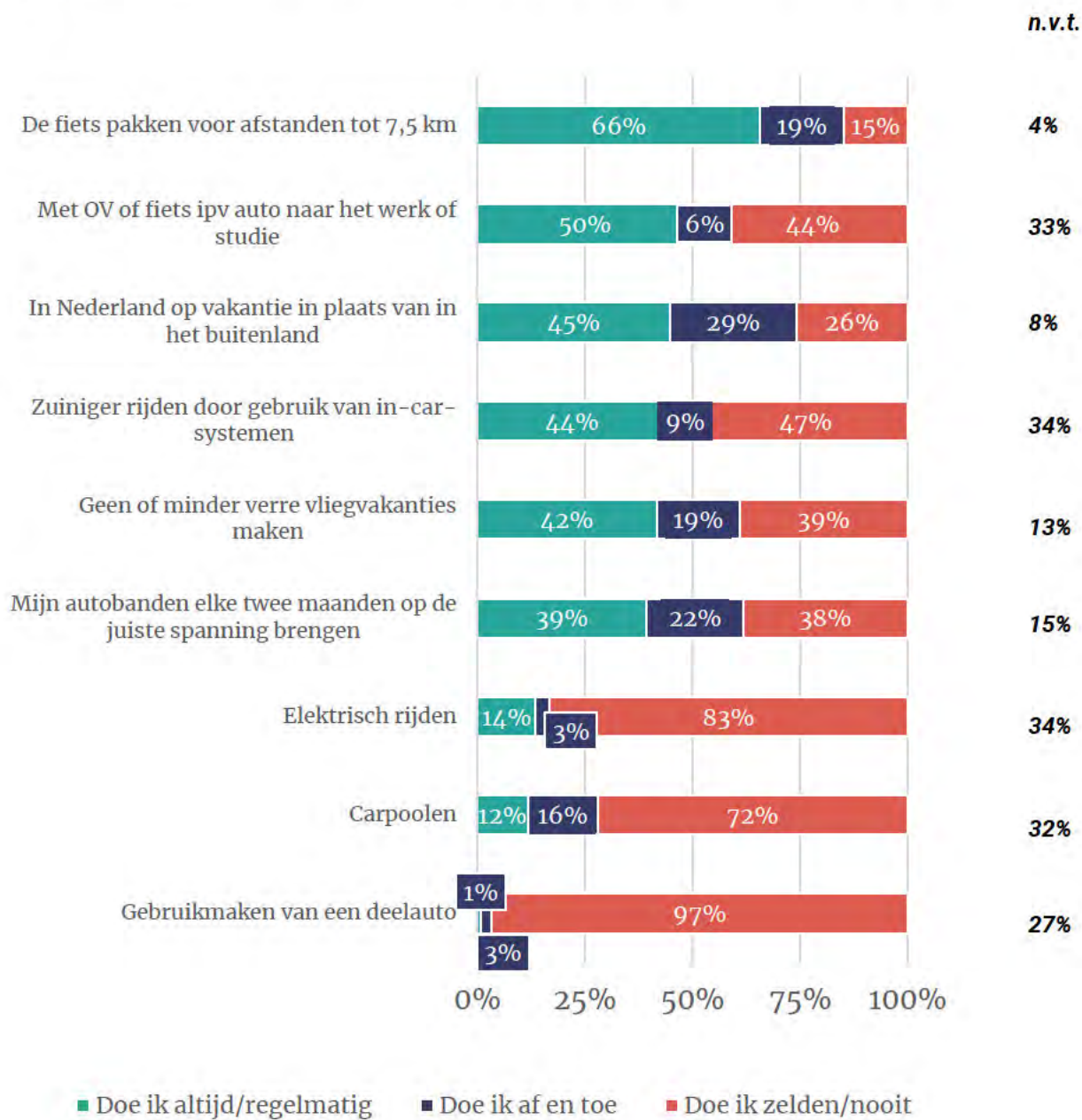
Er zijn verschillende dingen die je kunt doen om duurzaam te leven. Zoals eerder beschreven, zien Nederlanders het pakken van de fiets of het OV (in plaats van de auto) als meest effectief, gevolgd door een motorvoertuig vervangen door een elektrische (zie figuur 3.6). In figuur 4.4 staat weergegeven welke dingen Nederlanders (naar eigen zeggen) doen als het gaat om gedragingen met betrekking tot mobiliteit en vervoer.

Twee op de drie Nederlanders pakken regelmatig de fiets voor kleine afstanden. Ook pakt men vaak het OV of de fiets om naar studie of werk te gaan en gaat men in Nederland op vakantie in plaats van naar het buitenland. Een behoorlijk groep Nederlanders rijdt zuiniger door gebruik van in-car-systemen, maar per saldo zijn er meer Nederlanders die zeggen dat ze dit juist niet doen. Jongvolwassenen zeggen vaker de fiets of het ov te pakken naar werk of de studie, maar geven ook aan vaker in het buitenland op vakantie te gaan. Hoog opgeleiden carpoolen vaker.

De cijfers zijn gepercenteerd zonder de mensen voor wie een situatie niet van toepassing is. Bijvoorbeeld: als het gaat om autobanden op spanning brengen, dan gaat het alleen om Nederlanders met een auto. Het aandeel dat aangeeft 'niet van toepassing' staat weergegeven naast de figuur. We merken op dat bijvoorbeeld bij 'elektrisch rijden' het percentage 'niet van toepassing' veel hoger ligt dan bij 'autobanden elke twee maanden op spanning brengen'. Dit is een indicatie dat er binnen de groep die 'niet van toepassing' kiest bij 'elektrisch rijden' ook Nederlanders zitten die wel een auto bezitten, maar om andere reden vinden dat elektrisch rijden op hen niet van toepassing is. Het weergegeven percentage dat elektrisch rijdt, is daarmee waarschijnlijk een overschatting van het werkelijke aandeel dat elektrisch rijdt.

Figuur 4.5. In hoeverre doet u de volgende dingen in uw dagelijks leven (ook al voordat de coronacrisis begon)?

5 Duurzame mobiliteit

Dit hoofdstuk gaat over duurzame mobiliteit. In de vragenlijst is dit als volgt toegelicht: *Duurzame mobiliteit is reizen met minder of helemaal geen schadelijke uitstoot. Er zijn veel verschillende manieren om je eigen uitstoot te verminderen als je op pad gaat. Op korte afstanden zijn lopen of fietsen natuurlijk het beste. Voor wat grotere afstanden kun je ook kiezen voor het OV of met een elektrische auto- of scooter rijden. Breng voor je op pad gaat je autobanden op de juiste spanning en zet tijdens het rijden je in-car-systemen aan. Zo bespaar je veel brandstof of energie. Wil je ook nog voordeliger uit zijn, denk dan eens na over een elektrische deelauto of scooter in plaats van een eigen voertuig te kopen, daarmee rijd je voordelig elektrisch zonder de vaste kosten die je hebt door bezit.*

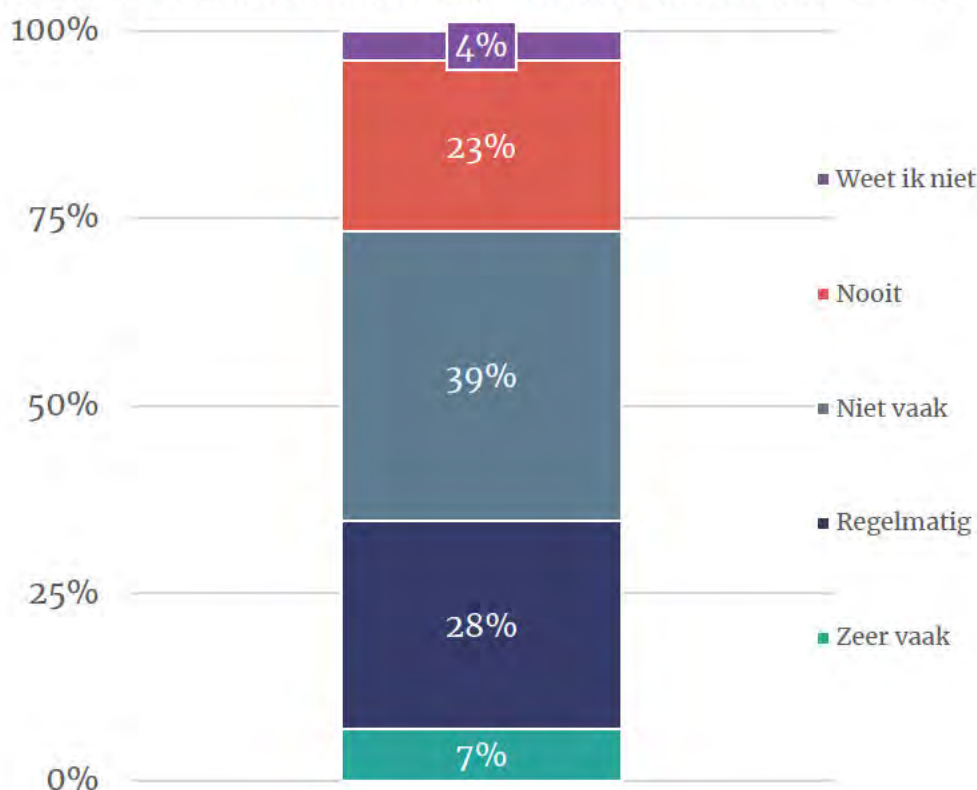
Om de antwoorden van respondenten niet te beïnvloeden, kregen zij bovenstaande toelichting pas te lezen na vraag 25.

5.1 Bekendheid met duurzame mobiliteit

De term duurzame mobiliteit is nog relatief onbekend

Figuur 5.1 laat zien dat ongeveer een derde van de Nederlanders (35%) de term ‘duurzame mobiliteit’ minimaal regelmatig hoort. Vier op de tien (39%) hoort de term niet vaak en een kwart van de Nederlanders (23%) hoort de term nooit. Een op de twintig (4%) is niet bekend met de term of weet niet of de term in diens omgeving wordt gebruikt.

Figuur 5.1. In hoeverre heeft u wel eens gehoord van de term ‘duurzame mobiliteit’?

Hoger opgeleiden zijn meer bekend met de term duurzame mobiliteit dan lager opgeleiden (tabel 5.1).

Tabel 5.2. In hoeverre heeft u wel eens gehoord van de term 'duurzame mobiliteit'?

	Opleiding		
	Laag	Middelbaar	Hoog
Zeer vaak	5%	2%	10%
Regelmatig	22%	24%	33%
Niet vaak	39%	44%	34%
Nooit	25%	25%	22%
Weet ik niet	5%	2%	2%

'Duurzame mobiliteit' vaakst geassocieerd met bewust verplaatsen

Aan respondenten is gevraagd wat zij onder de term 'duurzame mobiliteit' verstaan. Analyse van de open antwoorden laat zien dat 'bewust verplaatsen' het vaakst terugkomt in de open antwoorden. Hiermee bedoelt men dat men weloverwogen keuzes maakt in de manieren van verplaatsen. De volgende quotes illustreren dit:

- "Bewust kiezen voor duurzamere vormen van vervoer"
- "Bewust overwegen of reizen nodig is en dan de meest duurzame manier kiezen, afhankelijk van de omstandigheden."
- "Op een evenwichtige manier omgaan met vervoer, maatschappij en milieu"
- "Bewust omgaan met mobiliteit ter bescherming van milieu"

Iets minder vaak denken de respondenten aan elektrisch reizen. Hieronder valt niet alleen de manier van verplaatsen, maar ook de verschillende vormen van vervoer. Hieronder enkele quotes ter illustratie:

- "Elektrisch reizen of met deelvervoer"
- "De manier van verplaatsen, bijvoorbeeld woon-werkverkeer, duurzamer maken. In plaats van voertuigen op brandstof als benzine, bijv. op elektriciteit te laten rijden of het OV nemen zodat de individuele impact van reisbewegingen afneemt."
- "Zo min mogelijk en zuinig mogelijk omgaan met auto/motor/scooter etc. En dan t liefst hybride/elektrisch"
- "De fiets gebruiken of lopen. Elektrisch rijden"

Tot slot is er ook nog een groep die ingaat op het energieneutraal reizen en de balans hierin met milieu en klimaat. Hierbij doelt men bijvoorbeeld op het energieverbruik en de uitstoot van CO₂ tijdens de reisbewegingen. De volgende quotes illustreren dit:

- "Mobiel zijn met een zo laag mogelijk energie gebruik"
- "Duurzame mobiliteit betekent een duurzame manier van vervoer. Daarbij moeten alle nadelige effecten van vervoer op het klimaat opgevangen worden zodat er als het ware een soort balans bestaat tussen wat het klimaat aan kan en hoeveel vervoer neemt van het klimaat."
- "Co₂ neutraal reizen"
- "Het woord zegt het al. Duurzaam mobiel zijn. Zonder CO₂ uitstoot."

5.2 Redenen om duurzamer te gaan reizen

Een beter klimaat, bijdragen aan schonere lucht en besparen op vaste lasten zijn redenen om duurzamer te gaan reizen

Meer dan de helft van de Nederlanders (65%) zegt dat men duurzamer zou gaan reizen als dit zou bijdragen aan een beter klimaat, als dit bij zou dragen aan een schonere lucht (61%) of als hiermee wordt bespaard op vaste lasten (57%) (figuur 5.2). Een op de vijf (22%) zou duurzamer gaan reizen als er subsidiemogelijkheden voor zijn. Voor de werkgever is geen grote rol weggelegd, een op de zeven (15%) noemt dit argument om duurzaam te gaan reizen. Een op de tien (8%) ziet geen enkele reden om duurzamer te gaan reizen.

Vrouwen geven vaker aan duurzaam te gaan reizen om bij te dragen aan een beter klimaat of een schonere lucht. Lager opgeleiden zien vaker geen enkele reden om duurzamer te gaan reizen.

Figuur 5.3. Welk(e) van deze voorbeelden zouden voor u persoonlijk reden zijn om duurzamer te gaan reizen?

In het onderzoek komt een kleine groep naar voren die geen enkele reden ziet om duurzamer te gaan reizen. Deze groep maakt 8% uit van de totale groep. De belangrijkste kenmerken van deze groep zijn:

- Relatief wat ouder;
- Het grootste deel van deze groep geeft aan niet vaak of nooit over de term duurzame mobiliteit gehoord te hebben;
- De houding tegen duurzame mobiliteit is te karakteriseren als neutraal, men is niet uitgesproken (zeer) positief of (zeer) negatief;
- Over de rol van de overheid oordeelt men ook vooral neutraal, men heeft daar geen uitgesproken mening over.

Financiële voordelen of milieu-overtuigingen beide redenen om duurzamer te gaan reizen

Aan respondenten is gevraagd wat voor hen persoonlijke redenen zijn om duurzamer te gaan reizen. Analyse van de open antwoorden laat zien dat allereerst het thema 'persoonlijke voordelen in de vorm van comfort en financiële voordelen' terugkomt in de open antwoorden. Hiermee bedoelt men de eventuele financiële aantrekkelijkheid en betrouwbaarheid. De volgende quotes illustreren dit:

- 'Als het financieel aantrekkelijk is'
- 'Financieel voordeel, meer comfort, betrouwbaarder, klimaatneutraler'
- 'Als het financieel aantrekkelijk(er) wordt gemaakt of het duidelijker en inzichtelijker wordt wat de gevolgen zijn van het veranderen van bepaald gedrag.'

Het andere thema heeft betrekking op milieu-overtuigingen. Hieronder vallen niet alleen de bijdrage in de verandering van de natuur en het klimaat, maar ook de toekomst voor bijvoorbeeld de volgende generaties. Hieronder enkele quotes ter illustratie:

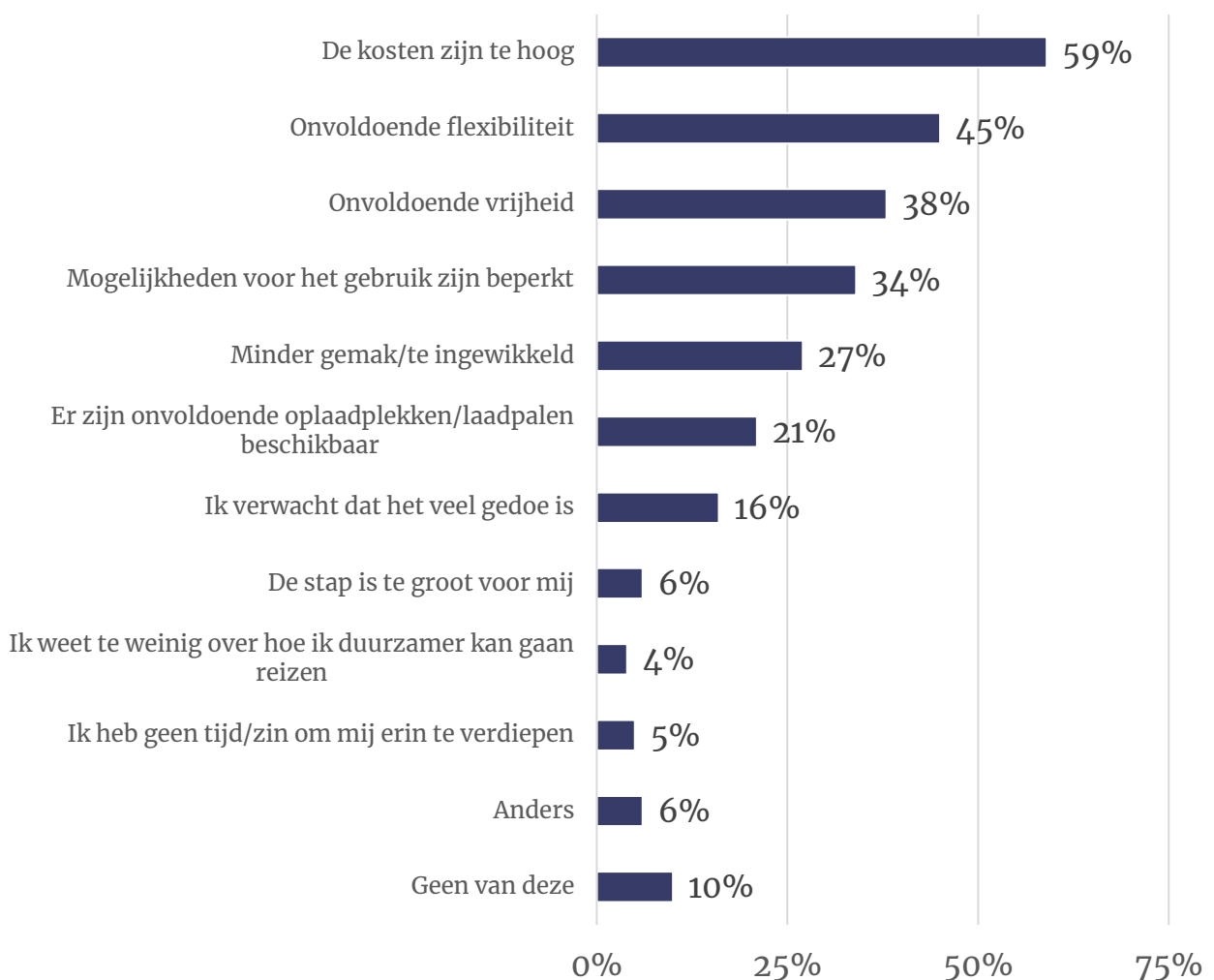
- 'Bijdragen aan het tegengaan van klimaatverandering'
- 'Beter voor de wereld en het klimaat. Beter voor de toekomst van de volgende generaties'
- 'Steentje bijdragen aan milieu'
- 'Door uitstoot te verminderen blijft er nog een leefbare aarde voor de kinderen van nu.'

Kosten houden mensen tegen om duurzamer te gaan reizen

Te hoge kosten zou de meerderheid van de mensen (59%) tegenhouden om duurzamer te gaan reizen (figuur 5.3). Ook flexibiliteit is een veelgenoemd argument waarom men niet duurzaam gaat reizen, bijna de helft van de Nederlanders (45%) noemt dit. Ongeveer vier op de tien mensen laat zich tegenhouden door onvoldoende vrijheid (38%) of omdat de mogelijkheden voor het gebruik te beperkt zijn (34%). Een op de tien Nederlanders (10%) laat zich door geen van de gegeven argumenten tegen houden.

Jongvolwassenen zeggen vaker dan oudere leeftijdsgroepen dat te hoge kosten ze tegenhouden om duurzamer te gaan reizen. Hoger opgeleiden zijn gevoeliger voor de mindere mate van flexibiliteit.

Figuur 5.4. Welk(e) van deze voorbeelden zouden u tegenhouden om duurzamer te gaan reizen?

Kosten en inleveren comfort houden mensen tegen om duurzamer te gaan reizen

Aan respondenten is gevraagd wat voor hen zou tegenhouden om duurzamer te gaan reizen. Analyse van de open antwoorden laat zien dat de hoge kosten en het niet kunnen betalen hiervan het vaakst terugkomt. Hiermee bedoelt men bijvoorbeeld dat de aanschafprijs van een elektrische auto te hoog is. De volgende quotes illustreren dit:

- ‘‘Als dit veel duurder zou zijn’’
- ‘‘Als ik het niet kan betalen’’

Ook het inleveren van comfort is een regelmatig genoemd argument. Hieronder vallen gemak van een eigen auto en reistijd- en doelen. De volgende quotes illustreren dit:

- ‘‘Het gemak van een eigen auto’’
- ‘‘Als deze optie veel langer duurt of veel duurder is dan niet duurzaam reizen. Uitgangspunt blijft zo snel mogelijk van punt A naar punt B.’’
- ‘‘Kosten en reistijd’’
- ‘‘Als daardoor mijn mobiliteit te ernstig afneemt (ik vind het bijvoorbeeld niet erg om geen vliegvakanties meer te doen, maar ik zou niet willen dat ik niet meer op bestemmingen in Nederland kan komen).’’

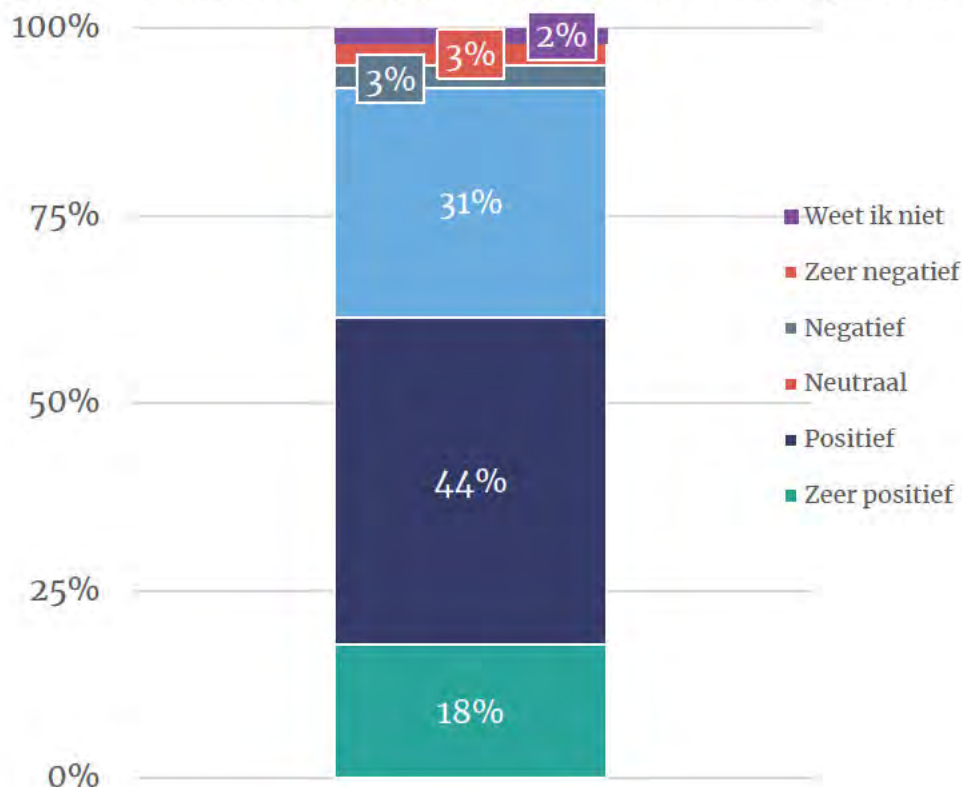

5.3 Kennis en houding tegenover duurzaam reizen

De helft is (zeer) positief om duurzamer te gaan reizen

Meer dan de helft van de Nederlanders staat over het algemeen (zeer) positief tegenover het idee van duurzamer reizen (figuur 5.4). Drie op de tien (31%) hebben er geen uitgesproken mening over. Van de Nederlanders staat zes procent (zeer) negatief tegenover duurzamer reizen.

Figuur 5.5. Hoe staat u er in het algemeen tegenover om duurzamer te gaan reizen?

Hoger opgeleiden staan vaker uitgesproken positief tegenover duurzaam reizen, lager opgeleiden weten vaker niet wat ze van duurzaam reizen vinden (tabel 5.2).

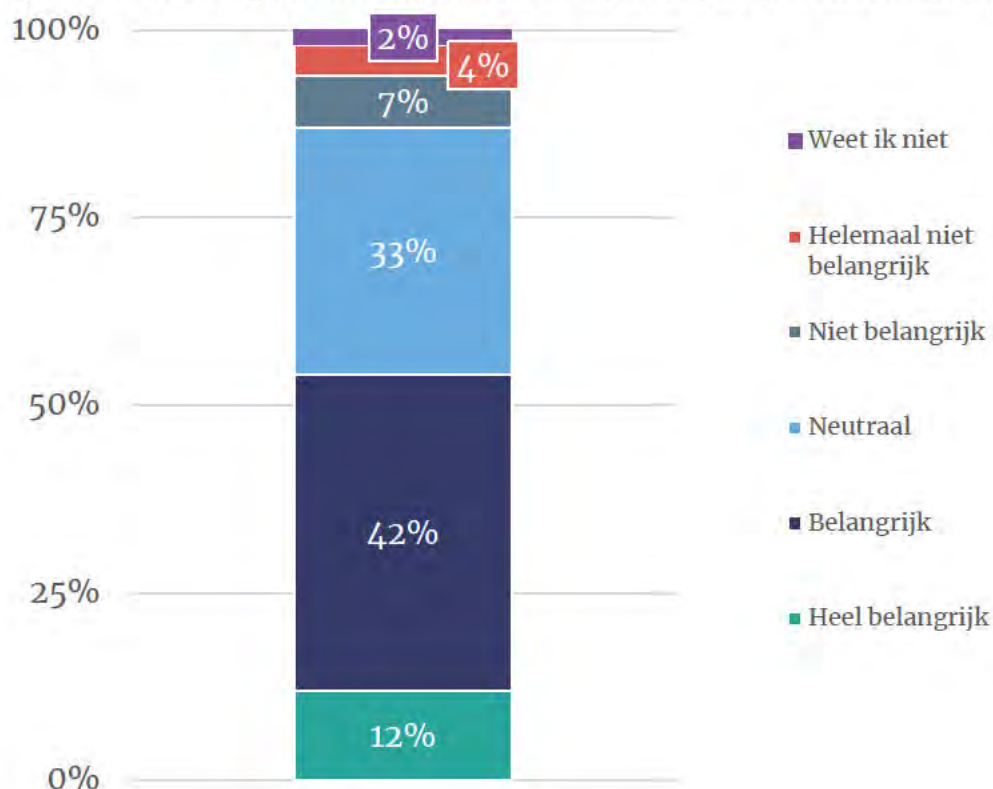
Tabel 5.26. Hoe staat u er in het algemeen tegenover om duurzamer te gaan reizen?

	Opleiding		
	Laag	Middelbaar	Hoog
Zeer positief	12%	15%	22%
Positief	42%	42%	46%
Neutraal	33%	34%	27%
Negatief	5%	4%	2%
Zeer negatief	2%	3%	3%
Weet ik niet	6%	1%	1%

De helft vindt het belangrijk om eigen reisgedrag te verduurzamen

Niet alle mensen die (zeer) positief staan tegenover duurzamer reizen zien de noodzaak om het eigen reisgedrag te verduurzamen. Iets meer dan de helft van de Nederlanders (54%) vindt het (heel) belangrijk om de eigen reizen te verduurzamen (figuur 5.5). Een op de drie (33%) staat neutraal ten opzichte van de kwestie en een op de tien Nederlanders (11%) vindt het (helemaal) niet belangrijk om het eigen reisgedrag te verduurzamen.

Figuur 5.7. Hoe belangrijk is het volgens u om uw eigen reisgedrag te verduurzamen?

Ouderen vinden het vaker belangrijk om het eigen reisgedrag te verduurzamen. Hoger opgeleiden vinden het vaker (heel) belangrijk (tabel 5.3).

Tabel 5.3. Hoe belangrijk is het volgens u om uw eigen reisgedrag te verduurzamen?

	Leeftijd				Opleiding		
	16-34	35-49	50-64	65+	Laag	Middelbaar	Hoog
Heel belangrijk	13%	13%	9%	14%	13%	6%	16%
Belangrijk	42%	34%	43%	46%	31%	42%	46%
Niet belangrijk, niet onbelangrijk	34%	37%	34%	28%	34%	40%	27%
Onbelangrijk	9%	9%	7%	5%	10%	7%	6%
Heel onbelangrijk	1%	5%	5%	5%	7%	3%	4%
Weet ik niet	1%	3%	2%	3%	6%	2%	1%

Van de Nederlanders die het heel belangrijk vinden om het eigen reisgedrag te verduurzamen, geeft iedereen aan het (heel) belangrijk te vinden om in het dagelijks leven rekening te houden met het klimaat.

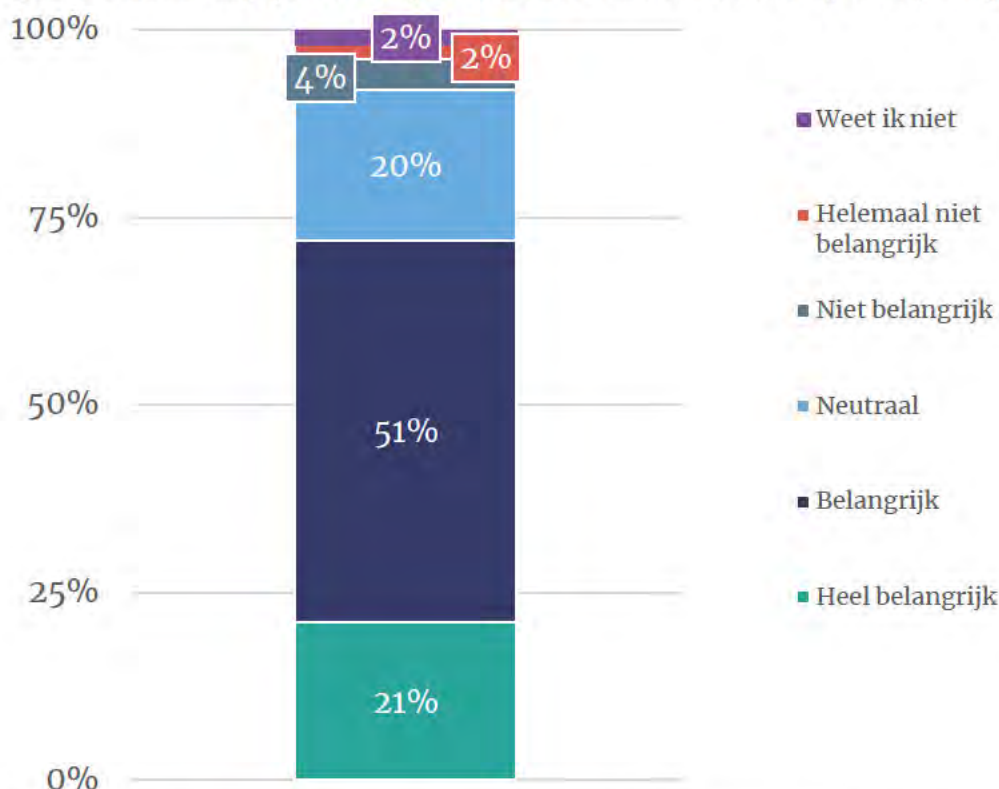

Nederlanders die het (heel) onbelangrijk vinden om het eigen reisgedrag te verduurzamen, geven circa drie op de tien (29%) het wel aan dat zij het (heel) belangrijk vinden om in het dagelijks leven rekening te houden met het klimaat.

Drie van de vier vinden het van belang dat alle Nederlands reisgedrag moeten verduurzamen

De meerderheid van de Nederlanders (72%) vinden het (heel) belangrijk dat alle Nederlanders hun eigen reisgedrag verduurzamen (figuur 5.6). Een op de vijf (20%) is hier neutraal over. Volgens zes procent van de Nederlanders is het (helemaal) niet belangrijk dat Nederlanders in hun reisgedrag verduurzamen.

Figuur 5.8. Hoe belangrijk is het volgens u dat alle Nederlanders hun eigen reisgedrag verduurzamen?

Net als bij het eigen reisgedrag vinden ouderen het belangrijk dat alle Nederlanders het reisgedrag verduurzamen (tabel 5.3).

Tabel 5.3. Hoe belangrijk is het volgens u dat alle Nederlanders hun eigen reisgedrag verduurzamen?

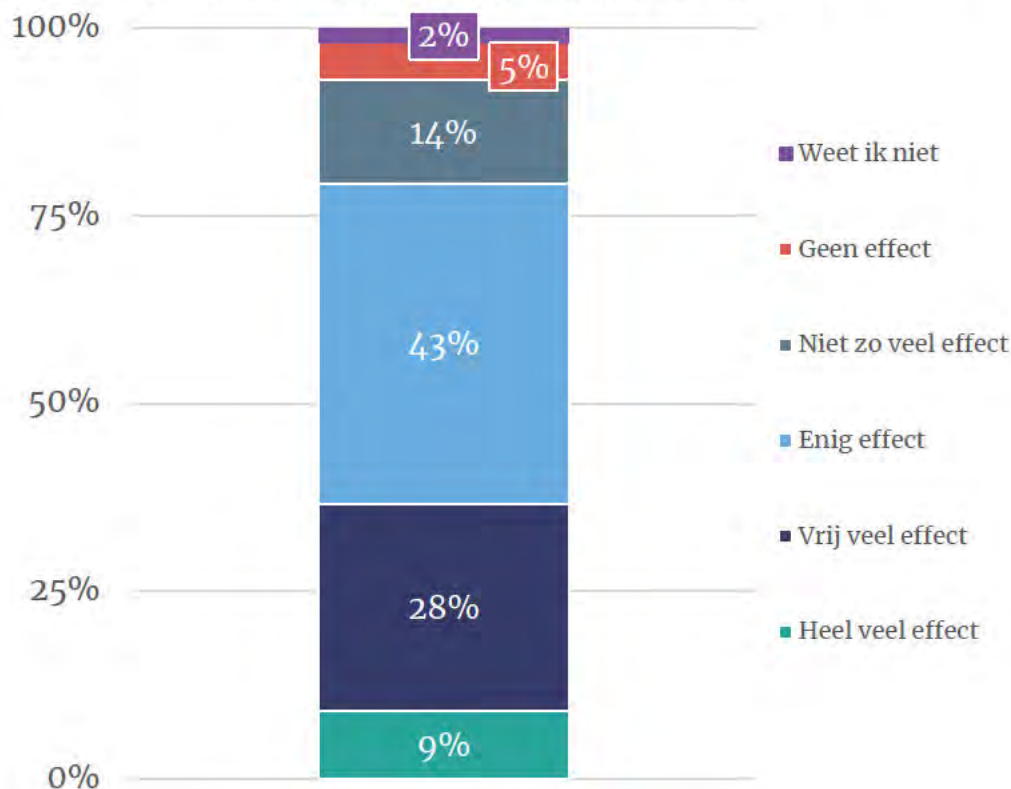
	Leeftijd			
	16-34	35-49	50-64	65+
Heel belangrijk	27%	15%	20%	22%
Belangrijk	48%	53%	47%	58%
Niet belangrijk, niet onbelangrijk	20%	24%	23%	12%
Onbelangrijk	4%	3%	7%	3%
Heel onbelangrijk	1%	2%	3%	2%
Weet ik niet	1%	3%	1%	4%

Driekwart denkt dat verduurzaming reisgedrag Nederlanders effect heeft om veranderingen in klimaat tegen te gaan

Nederlanders zijn er in grote mate van overtuigd dat het verduurzamen van reisgedrag effect heeft in het tegengaan van klimaatverandering (figuur 5.7). Slechts vijf procent denkt dat het geen effect heeft. De grootste groep Nederlanders (43%) denkt dat verandering in het reisgedrag 'enig' effect heeft. Ongeveer een op de drie (28%) denkt dat het 'vrij veel' effect heeft, negen procent denkt dat het 'heel veel' effect heeft.

Figuur 5.9 Als het gaat om het tegengaan van veranderingen in het klimaat, hoeveel effect denkt u dat het heeft als alle Nederlanders hun reisgedrag zouden verduurzamen?

Hoger opgeleiden denken vaker dat het (heel) veel effect heeft als alle Nederlanders hun reisgedrag zouden verduurzamen (tabel 5.4).

Tabel 5.4 Als het gaat om het tegengaan van veranderingen in het klimaat, hoeveel effect denkt u dat het heeft als alle Nederlanders hun reisgedrag zouden verduurzamen?

	Opleiding		
	Laag	Middelbaar	Hoog
Heel veel effect	6%	6%	13%
Vrij veel effect	30%	25%	28%
Enig effect	38%	46%	43%
Niet zo veel effect	17%	16%	11%
Geen effect	5%	5%	5%
Weet ik niet	5%	2%	0%

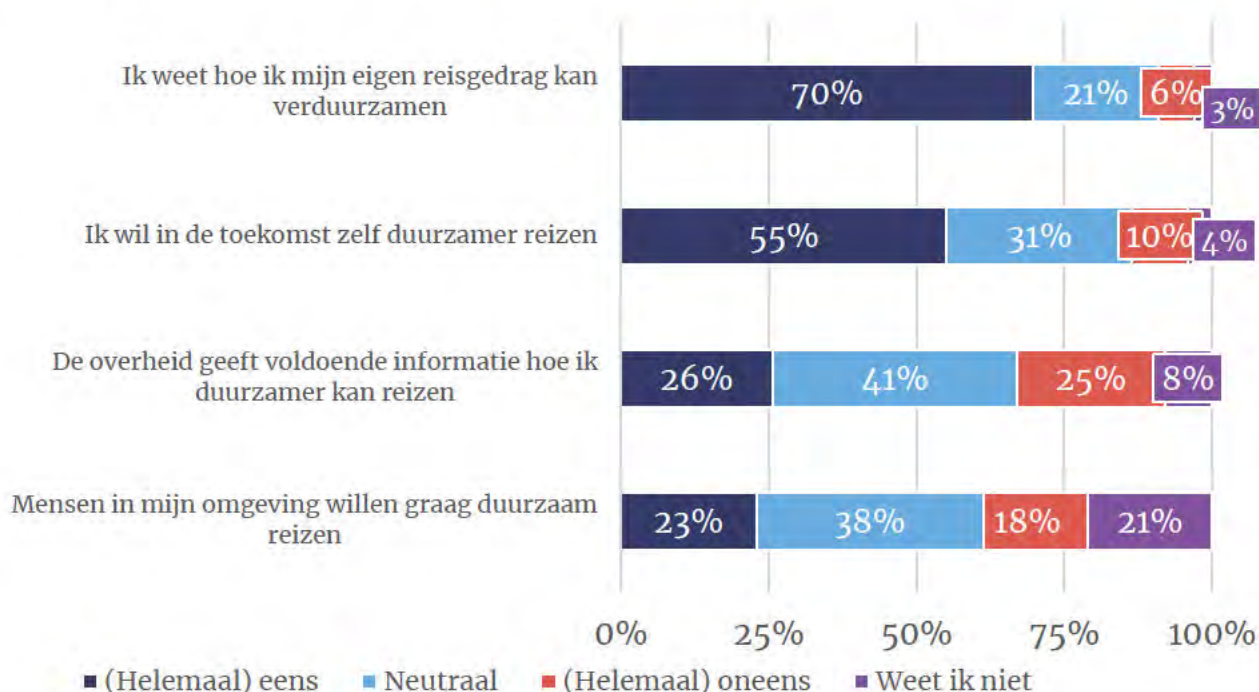

Twee derde weet hoe men het eigen reisgedrag kan verduurzamen

De meerderheid van de Nederlanders (70%) weet in hoeverre men het eigen reisgedrag kan verduurzamen (figuur 5.8). Zes procent geeft aan dit niet te weten. Hoewel de helft van de mensen (55%) in de toekomst zelf duurzamer wil gaan reizen, ziet slechts een op de vier (23%) dit in diens omgeving. Een vijfde van de Nederlanders weet niet of mensen in hun omgeving duurzamer willen gaan reizen. Ook vindt een kwart (25%) dat de overheid niet voldoende informatie geeft over hoe men duurzamer kan reizen, al vindt een ongeveer even grote groep (26%) dat wel.

Lager opgeleiden geven vaker aan niet te weten of ze over de kennis beschikken om het eigen reisgedrag te verduurzamen. Hoger opgeleiden zijn vaker overtuigd dan men over deze kennis bezit. Jongeren zeggen vaker dat mensen in hun omgeving duurzaam willen reizen. Hoog opgeleiden zeggen dit ook vaker. Mensen uit de drie grote steden willen vaker in de toekomst zelf duurzamer gaan reizen. Mensen met een middelbaar-hoge opleiding geven vaker aan dat de overheid niet voldoende informatie geeft hoe men duurzamer kan reizen, laagopgeleiden zeggen vaker niet te weten of de overheid voldoende informatie geeft.

Figuur 5.10. In hoeverre bent u het eens of oneens met deze volgende stellingen?

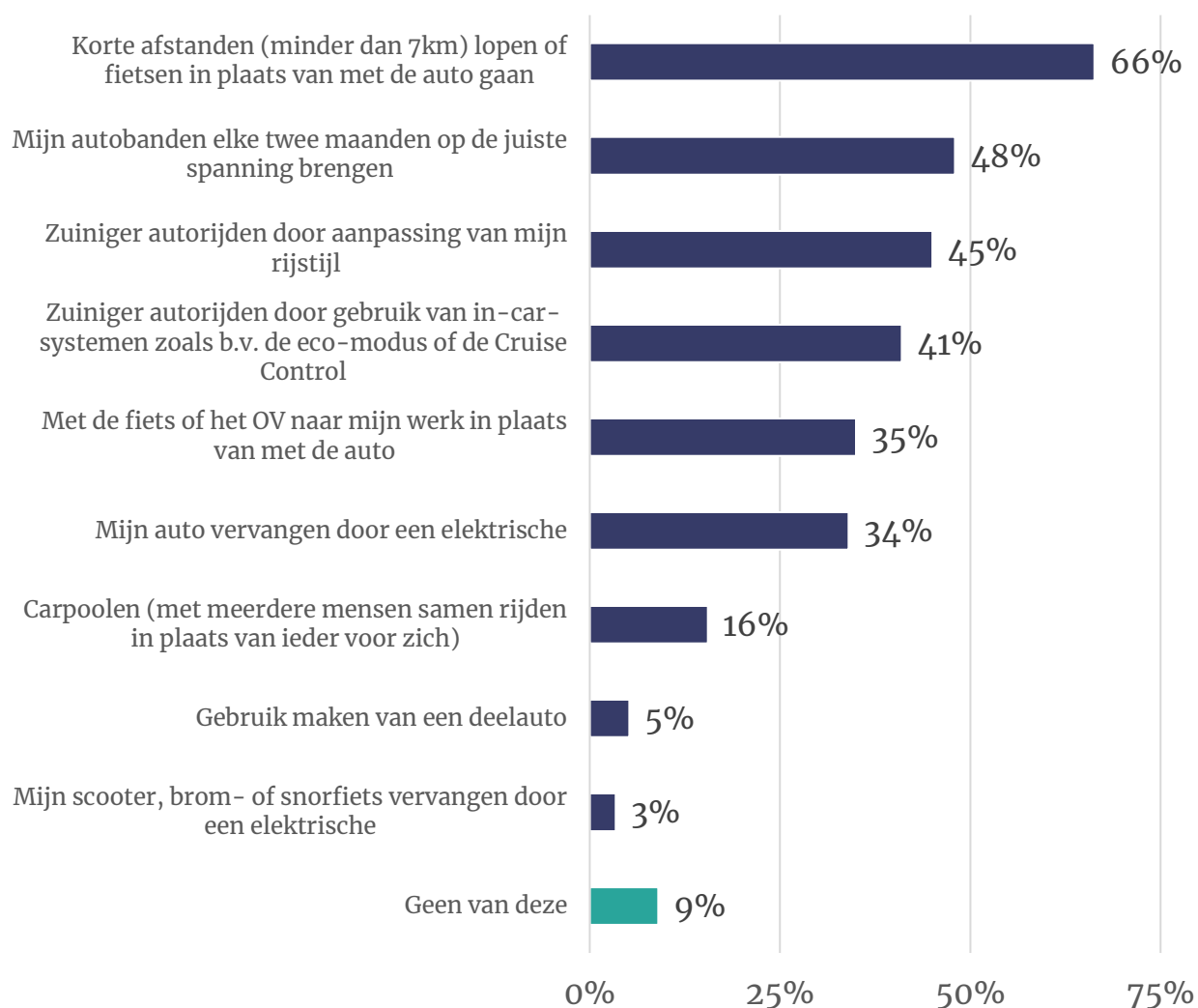

5.4 Duurzaam reisgedrag

Twee op de drie Nederlanders wil lopen of korte afstanden gaan fietsen om duurzamer te reizen Nederlanders gaan het liefst korte afstanden lopen of fietsen om duurzamer te reizen, twee op de drie (66%) zegt dit te willen doen en doet dit al (regelmatig) (figuur 4.4 en 5.9). Iets minder dan de helft wil de autobanden elke twee maanden op de juiste spanning brengen (48%) of zuiniger autorijden door de rijstijl aan te passen (45%). Vier op de tien wil zuiniger autorijden door gebruik te maken van in-car-systemen (41%) of door het de fiets of het ov naar werk te gaan (35%). Ongeveer een op de tien Nederlanders (9%) wil geen van de genoemde verduurzamende maatregelen nemen.

Figuur 5.11. Welke van de volgende dingen zou u willen doen om duurzamer te reizen (of doet u al)?

5.5 Aandeel (volledig) elektrische vervoersmiddelen

Circa twee procent van de Nederlanders heeft beschikking over een volledig elektrische auto

Acht op de tien Nederlanders geven aan een auto te bezitten of hier het grootste deel van de tijd over te kunnen beschikken. Van hen heeft vier procent een volledig elektrische auto.

Driekwart van de Nederlanders heeft beschikking over een fiets. Ruim één op de drie heeft (ook) beschikking over een elektrische fiets (38%).

Een op de twintig Nederlanders heeft beschikking over een motorfiets/-scooter (6%), of een bromfiets/-scooter/snorfiets (4%). Van de motorfietsen is minder dan één procent volledig elektrisch. Bij de bromfietsen is veertien procent volledig elektrisch.

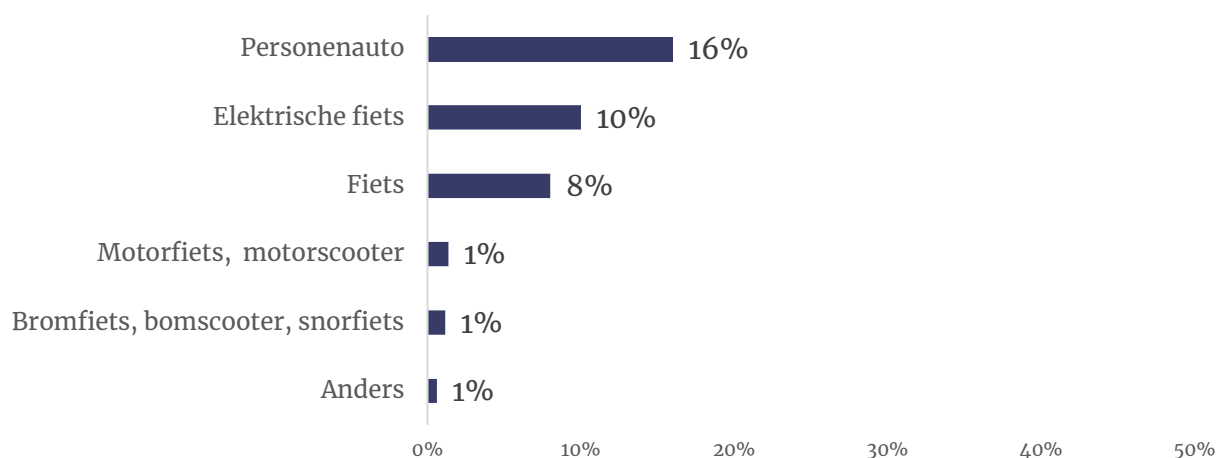
5.6 Nieuwe vervoersmiddelen

Bijna een op vijf Nederlanders overweegt een nieuwe auto

De personenauto is het vervoersmiddel dat het meest wordt overwogen voor aanschaf (figuur 5.10). Zestien procent van de Nederlanders gaat deze misschien kopen binnen een jaar. Een op de tien (10%) overweegt een (elektrische) fiets.

Nederlanders van 65 jaar en ouder zeggen vaker geen nieuwe vervoersmiddelen te gaan kopen.

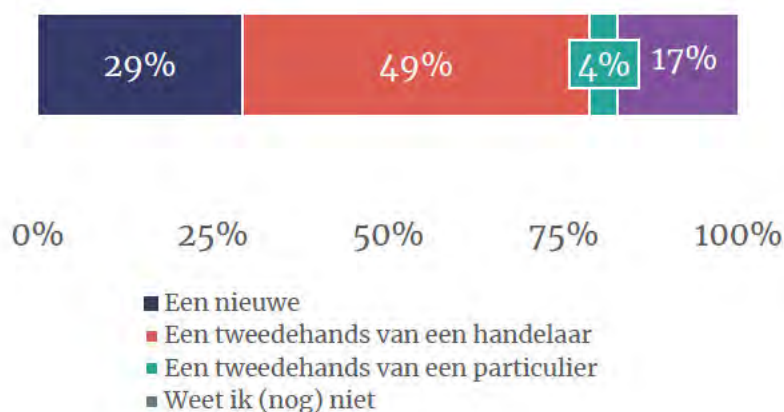
Figuur 5.12 Welke van deze vervoermiddelen gaat u misschien binnen een jaar (nieuw) kopen?

Men overweegt vaker een tweedehandsauto dan een nieuwe

Een kwart van de mensen die een nieuwe auto overweegt (29%), denkt aan een volledig nieuwe auto (figuur 5.11). Meer dan de helft denkt aan een tweedehandsauto, overwegend van een handelaar (49%).

Figuur 5.13. U denkt erover om binnen een jaar een personenauto (rijbewijs B) te kopen. Koopt u dan een nieuwe personenauto, of een tweedehands (occasion)?

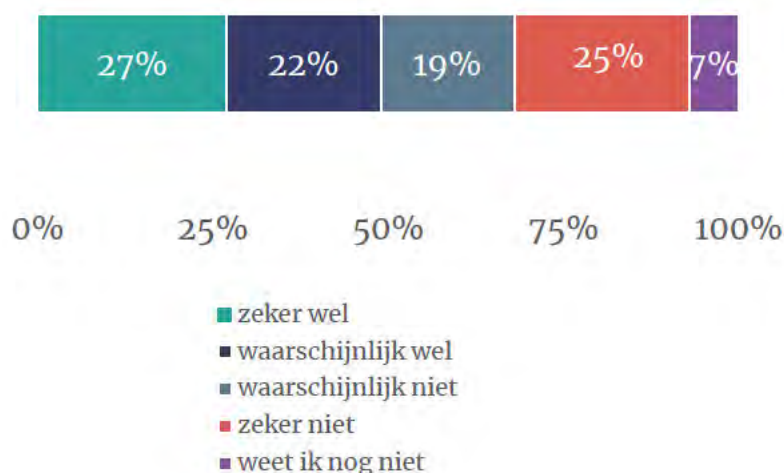

Een kwart overweegt zeker een elektrische auto

Van de mensen die erover denken om het komende jaar een auto aan te schaffen, overweegt een kwart (27%) ‘zeker’ een elektrische variant (figuur 5.12). Nog eens 22 procent zegt dit ‘waarschijnlijk’ te overwegen.

Jongvolwassenen (16-34 jaar) geven vaker aan geen elektrische auto te kopen.

Figuur 5.14 U denkt erover om binnen een jaar een personenauto (rijbewijs B) te kopen. In hoeverre zou u er over nadenken om een elektrische auto aan te schaffen?

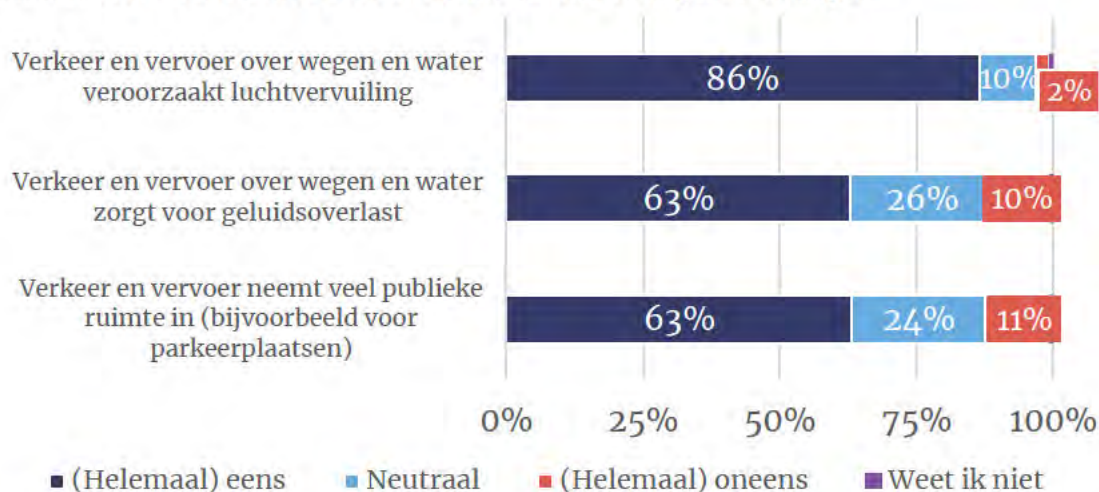
5.7 Andere negatieve effecten van verkeer

Merendeel weet dat verkeer luchtvervuiling veroorzaakt

Een duidelijke meerderheid van de Nederlanders (86%) weet dat verkeer over water en wegen luchtvervuiling veroorzaakt (figuur 5.13). Slechts twee procent is het daar (helemaal) mee oneens. Een minder groot deel weet dat verkeer geluidsoverlast veroorzaakt, al weten nog steeds twee van de drie Nederlanders dit (63%). Een op de tien (10%) denkt dat verkeer geen geluidsoverlast veroorzaakt. Vervoersmiddelen nemen veel publieke ruimte in beslag en daar zijn twee van de drie Nederlanders (63%) zich bewust van. Ongeveer een op de tien Nederlanders (11%) is het niet eens met deze stelling.

Hoger opgeleiden zijn vaker op de hoogte van de negatieve effecten van verkeer dan lager opgeleiden. Nederlanders tot 50 jaar zijn het vaker oneens met de stelling dat verkeer zorgt voor geluidsoverlast.

Figuur 5.13. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

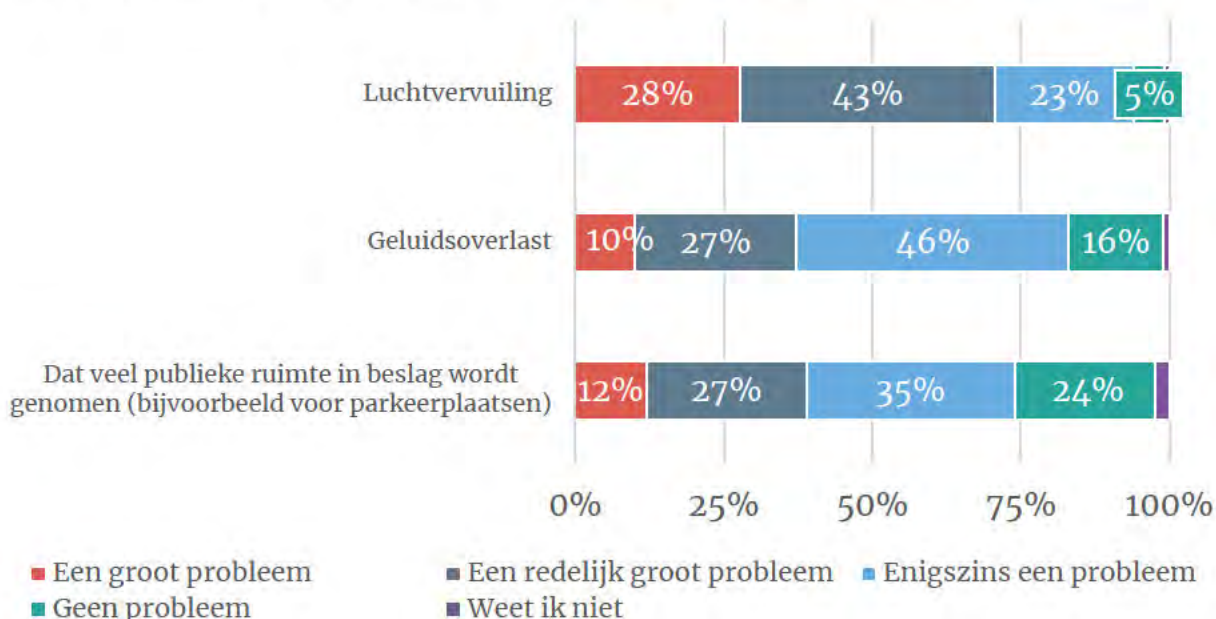

Zeven van de tien Nederlanders vinden luchtvervuiling een (redelijk) groot probleem

Luchtvervuiling is volgens zeven van de tien Nederland (71%) een groot probleem. Een kwart (23%) vindt het een enigszins groot probleem. Slechts vijf procent geeft aan dat luchtvervuiling ten gevolge van verkeer en vervoer niet problematisch is. Minder mensen vinden het (redelijk) problematisch dat veel publieke ruimte in beslag wordt genomen (39%) of dat er sprake is van geluidsoverlast (37%). Een kwart van de Nederlanders vindt het geen probleem dat veel publieke ruimte wordt ingericht ten behoeve van het verkeer in vervoer.

Jongvolwassenen vinden luchtvervuiling en geluidsoverlast vaker geen probleem. Hoger opgeleiden vinden dit vaker een (redelijk) groot probleem. Ouderen geven vaker aan dat geluidsoverlast een probleem is in Nederland. In de drie grote steden vindt men het vaker een probleem dat veel publieke ruimte in beslag wordt genomen.

Figuur 5.15. In hoeverre vindt u deze gevolgen van verkeer en vervoer een probleem in Nederland?

6 De rol van de overheid

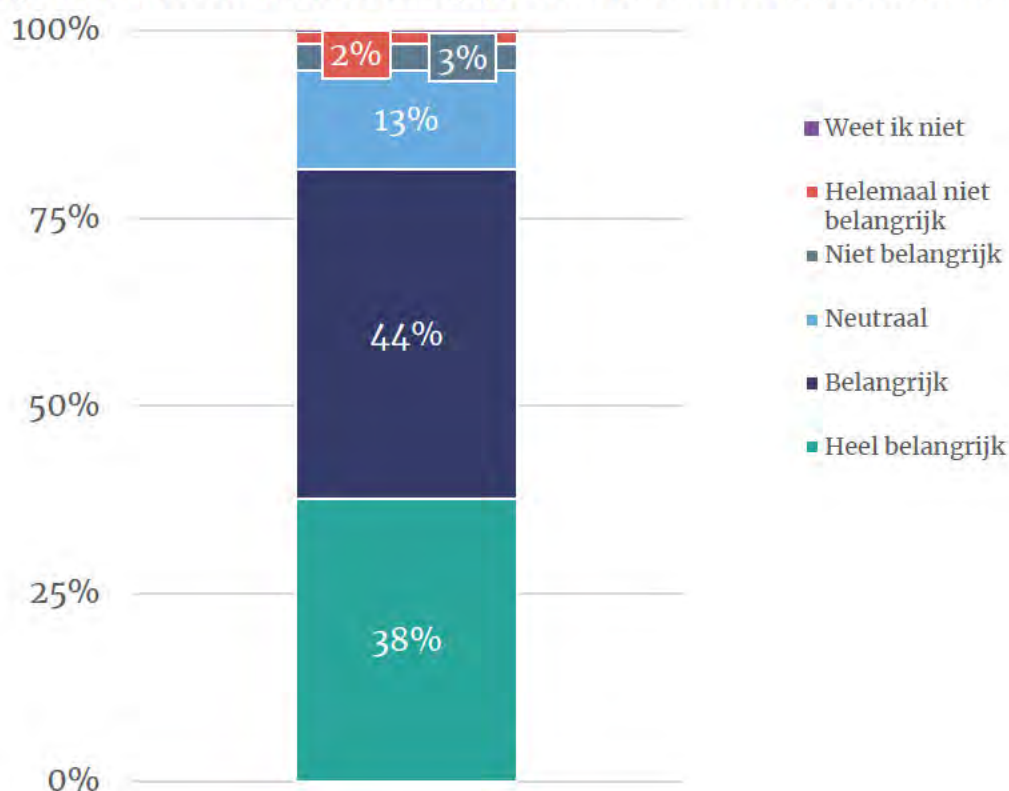
Dit hoofdstuk gaat over hoe Nederlanders aankijken tegen de rol van de overheid als het gaat om duurzaamheid en duurzame mobiliteit.

6.1 Duurzaamheid

Meerderheid vindt het belangrijk dat de overheid aandacht heeft voor duurzaamheid

Van de Nederlanders zegt 82 procent het (heel) belangrijk te vinden dat de overheid aandacht schenkt aan het thema duurzaamheid (figuur 6.1).

Figuur 6.1 In hoeverre vindt u het belangrijk dat de overheid aandacht geeft aan het thema duurzaamheid?

Hoger opgeleiden vinden dit vaker (heel) belangrijk (tabel 6.1).

Tabel 6.2 In hoeverre vindt u het belangrijk dat de overheid aandacht geeft aan het thema duurzaamheid?

	Opleiding		
	Laag	Middelbaar	Hoog
Heel belangrijk	26%	26%	50%
Belangrijk	50%	54%	34%
Neutraal	17%	16%	10%
Niet belangrijk	3%	3%	4%
Helemaal niet belangrijk	3%	1%	2%
Weet ik niet	0%	0%	0%

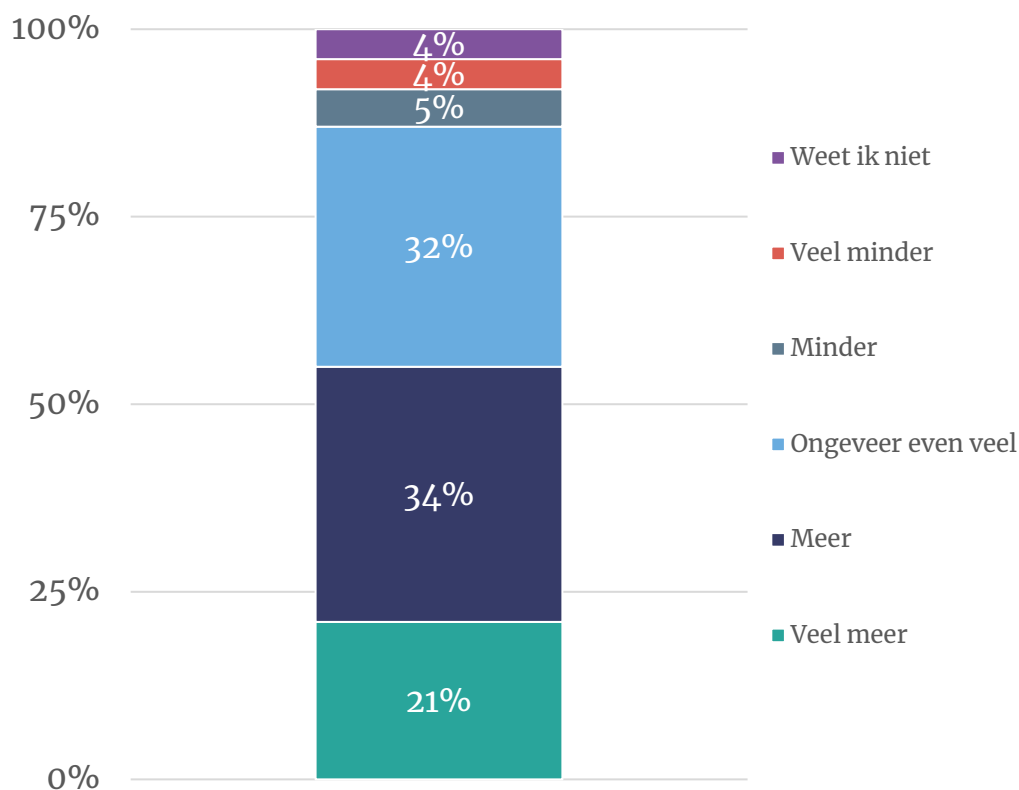

6.2 Duurzame mobiliteit

De helft vindt dat de overheid meer moet doen om voertuiguitstoot te verminderen

Eerder zagen we ook dat één op de vijf Nederlanders (16%) vindt dat de overheid te veel inzet op het tegengaan van veranderingen in het klimaat (Figuur 3.7). Daarnaast zagen we eerder dat er verdeeldheid heerst of de overheid voldoende informatie geeft hoe je duurzaam kunt leven (figuur 5.8). Meer dan de helft van de Nederlanders (55%) vindt dat de overheid (veel) meer moet doen om de uitstoot door voertuigen te verminderen. Een derde vindt (32%) de hoeveelheid die de overheid momenteel doet voldoende en bijna een op de tien (9%) vindt dat de overheid minder moet doen (figuur 6.2).

Figuur 6.3 Vindt u dat het kabinet (de overheid) meer, minder of ongeveer evenveel moet doen als nu om de uitstoot door voertuigen te verminderen?

Jongvolwassenen vinden vaker dat de overheid veel meer moet doen, hoger opgeleiden vinden dit ook vaker (tabel 6.2).

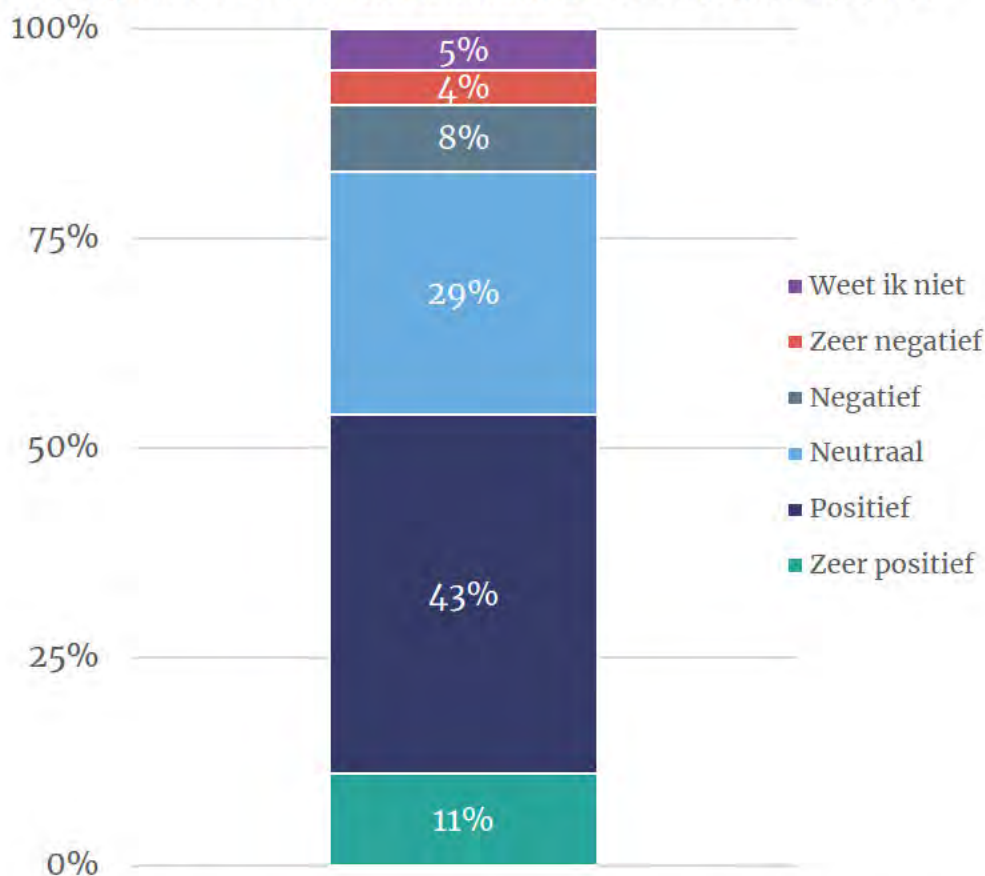
Tabel 6.4 Vindt u dat het kabinet (de overheid) meer, minder of ongeveer evenveel moet doen als nu om de uitstoot door voertuigen te verminderen?

	Leeftijd				Opleiding		
	16-34	35-49	50-64	65+	Laag	Middelbaar	Hoog
Veel meer	35%	15%	17%	17%	16%	17%	25%
Meer	27%	33%	36%	39%	31%	31%	38%
Ongeveer even veel	28%	35%	33%	33%	34%	39%	26%
Minder	3%	9%	6%	3%	8%	7%	2%
Veel minder	3%	6%	4%	3%	3%	3%	4%
Weet ik niet	4%	3%	4%	6%	7%	3%	4%

Bijna de helft is positief over de maatregelen die de overheid neemt

In totaal is 44 procent van de Nederlanders (zeer) positief over de maatregelen die de overheid neemt om duurzaam reisgedrag te bevorderen (figuur 6.3). Drie van de tien is hierover neutraal.

Figuur 6.5 Hoe staat u in het algemeen tegenover de maatregelen die de overheid neemt om duurzaam reisgedrag te bevorderen door b.v. subsidies, lagere belastingen of campagnes?

Jongeren weten vaker niet wat ze vinden van deze maatregelen. Hoger opgeleiden staan vaker positief tegenover subsidies, lagere belastingen of campagnes. Middelhoog opgeleiden en laagopgeleiden staan hier vaker neutraal in (tabel 6.3).

Tabel 6.6 Hoe staat u in het algemeen tegenover de maatregelen die de overheid neemt om duurzaam reisgedrag te bevorderen door b.v. subsidies, lagere belastingen of campagnes?

	Leeftijd				Opleiding		
	16-34	35-49	50-64	65+	Laag	Middelbaar	Hoog
Zeer positief	14%	5%	11%	13%	9%	7%	15%
Positief	35%	49%	45%	44%	42%	36%	49%
Neutraal	32%	30%	29%	26%	32%	40%	20%
Negatief	5%	11%	6%	10%	7%	7%	8%
Zeer negatief	3%	1%	6%	3%	3%	5%	3%
Weet ik niet	11%	4%	3%	3%	6%	4%	5%

Bijlage: Vragenlijst

Intro

Welkom bij deze vragenlijst.

Graag willen we u enkele vragen stellen over reizen en vervoer in Nederland. De vragenlijst gaat in op het gebruik van vervoermiddelen, duurzaam leven, klimaat en duurzame mobiliteit. We horen graag uw mening daarover.

Alvast hartelijk dank voor uw deelname!

Verkeer en vervoer

We beginnen deze vragenlijst met enkele vragen over verkeer en vervoer.

1. Kunt u aangeven hoe vaak u onderstaande vervoermiddelen gebruikt?

Random aanbieden

- Fiets
  - Auto
  - Deelauto of -scooter
  - OV
  - Lopen
-
- a) Dagelijks
  - b) Wekelijks
  - c) Maandelijks
  - d) Enkele keren per jaar
  - e) Circa 1 keer per jaar
  - f) Minder dan 1 keer per jaar
  - g) Nooit
  - h) Weet ik niet

2. Welke vervoermiddelen bezit u (of kunt u zelf meestal over beschikken)?

Meerdere antwoorden mogelijk

- a) Personenauto (rijbewijs B nodig)
- b) Motorfiets / motorscooter (rijbewijs A nodig)
- c) Fiets
- d) Elektrische Fiets
- e) Bromfiets / bromscooter / snorfiets
- f) Anders, namelijk: ...
- g) Geen van deze vervoermiddelen

Indien 2 = a , b of e

3. Waar rijdt deze <antwoord vraag 2: uitgesplitst> op?

Eén antwoord mogelijk

- a) Benzine
- b) Diesel
- c) LPG
- d) Aardgas (CNG)
- e) Groengas
- f) Hybride
- g) Plug in hybride
- h) Volledig elektrisch
- i) Waterstof
- j) Weet ik niet

4. Welke van deze vervoermiddelen gaat u misschien binnen een jaar (nieuw) kopen?

Meerdere antwoorden mogelijk

- a) Personenauto (rijbewijs B nodig)
- b) Motorfiets / motorscooter (rijbewijs A nodig)
- c) Fiets
- d) Elektrische fiets
- e) Bromfiets / bromscooter / snorfiets
- f) Anders, namelijk: ...
- g) Geen van deze vervoermiddelen

Indien 4 = a

5. U denkt erover om binnen een jaar een personenauto (rijbewijs B) te kopen.

Koopt u dan een nieuwe personenauto, of een tweedehands (occasion)?

- a) Een nieuwe
- b) Een tweedehands van een handelaar
- c) Een tweedehands van een particulier
- d) Weet ik (nog) niet

Indien 4 = a

6. U denkt erover om binnen een jaar een personenauto (rijbewijs B) te kopen.

In hoeverre zou u er over nadenken om een elektrische auto aan te schaffen?

- a) Ik denk zeker na om een elektrische auto te kopen
- b) Ik denk waarschijnlijk na om een elektrische auto te kopen
- c) Ik denk er waarschijnlijk niet over na om een elektrische auto te kopen
- d) Ik denk er zeker niet over na om een elektrische auto te kopen
- e) Weet ik (nog) niet

Indien 4 = e

7. U denkt erover om binnen een jaar een bromfiets, bromscooter of snorfiets te kopen.

In hoeverre zou u er over nadenken om een elektrische aan te schaffen?

- a) Ik denk zeker na om een elektrische te kopen
- b) Ik denk waarschijnlijk na om een elektrische te kopen
- c) Ik denk er waarschijnlijk niet over na om een elektrische te kopen
- d) Ik denk er zeker niet over na om een elektrische te kopen
- e) Weet ik (nog) niet

Duurzaam leven

Nu volgen enkele vragen over duurzaam leven. Met duurzaam leven bedoelen we dat je in het dagelijks leven rekening houdt met het klimaat en jouw leefomgeving door (meer) duurzame keuzes te maken, bijvoorbeeld door de fiets te pakken in plaats van de auto of door energie te besparen of je huis te isoleren.

8. In hoeverre bent u in uw dagelijks leven bezig met duurzaam leven?

- a) Heel veel
- b) Redelijk veel
- c) Niet veel, maar ook niet weinig
- d) Niet zo veel
- e) (bijna) niet

Indien 9 = a of b

9. U zegt dat u (redelijk) veel bezig bent met duurzaam leven. Kunt u dat toelichten?

Open antwoord

Indien 9 = d of e

10. U zegt dat u weinig tot niet bezig bent met duurzaam leven. Kunt u dat toelichten?

Open antwoord

11. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

Random aanbieden

- Ik weet hoe ik duurzaam kan leven
- Ik ben in staat om duurzaam te leven
- Mensen in mijn omgeving willen duurzaam leven
- Ik wil duurzaam leven

- a) Helemaal eens
- b) Eens
- c) Neutraal
- d) Oneens
- e) Helemaal oneens
- f) Weet ik niet

12. In hoeverre vindt u het voor uzelf belangrijk om in uw dagelijks leven rekening te houden met het klimaat?

- a) Heel belangrijk
- b) Belangrijk
- c) Neutraal
- d) Niet belangrijk
- e) Helemaal niet belangrijk
- f) Weet ik niet

13. In hoeverre vindt u het belangrijk dat de overheid aandacht geeft aan het thema duurzaamheid?

- a) Heel belangrijk
- b) Belangrijk
- c) Neutraal
- d) Niet belangrijk
- e) Helemaal niet belangrijk
- f) Weet ik niet

14. In hoeverre doet u de volgende dingen in uw dagelijks leven (ook al voordat de coronacrisis begon)?

Random aanbieden

- Met OV of fiets ipv auto naar het werk of studie
  - Geen of minder verre vliegvakanties maken
  - Mijn autobanden elke twee maanden op de juiste spanning brengen
  - In Nederland op vakantie in plaats van in het buitenland
  - De fiets pakken voor afstanden tot 7,5 km
  - Zuiniger rijden door gebruik van in-car-systemen zoals eco-modus of Cruise Control
  - Gebruikmaken van een deelauto
  - Elektrisch rijden
  - Carpoolen
- a) Doe ik altijd
b) Doe ik regelmatig
c) Doe ik af en toe
d) Doe ik zelden
e) Doe ik nooit
f) Niet van toepassing op mijn situatie

Klimaat

Nu volgen enkele vragen over het klimaat en uitstoot van voertuigen.

15. In hoeverre maakt u zich in het algemeen zorgen over het veranderende klimaat en de effecten daarvan?

- a) Veel zorgen
b) Enige zorgen
c) Niet zo veel zorgen
d) Helemaal geen zorgen
e) Weet ik niet

16. In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling?

De schadelijke uitstoot van voertuigen veroorzaakt veranderingen in het klimaat.

- a) Helemaal eens
b) Eens
c) Neutraal
d) Oneens
e) Helemaal oneens
f) Weet ik niet

17. Vindt u dat het kabinet (de overheid) meer, minder of ongeveer evenveel moet doen als nu om de uitstoot door voertuigen te verminderen?

- a) Veel meer
b) Meer
c) Ongeveer even veel
d) Minder
e) Veel minder
f) Weet ik niet

18. In hoeverre zullen de volgende acties of maatregelen positief effect hebben op de veranderingen in het klimaat, denkt u?

Geroteerd aanbieden

- Nederlandse burgers gedragen zich steeds duurzamer
- De overheid dwingt duurzamer gedrag bij burgers af
- De overheid helpt burgers om zich steeds duurzamer te gedragen
- De overheid dwingt duurzamere productie van bedrijven en industrie af
- De overheid werkt samen met bedrijven en industrie om duurzame productie te stimuleren
- De overheid gaat zich zelf steeds duurzamer gedragen
- Technologische ontwikkelingen / innovaties zorgen voor steeds duurzamere producten en productiemethoden
  - a) Veel positief effect
  - b) Vrij veel positief effect
  - c) Enig positief effect
  - d) Niet zo veel positief effect
  - e) Geen positief effect
  - f) Weet ik niet

19. In hoeverre hebben uw eigen acties positief effect op de veranderingen in het klimaat, denkt u? Stel u gaat zich steeds duurzamer gedragen, dan heeft dat...

- a) Veel positief effect
- b) Vrij veel positief effect
- c) Enig positief effect
- d) Niet zo veel positief effect
- e) Geen positief effect
- f) Weet ik niet

20. Stel u zou de volgende dingen doen in uw dagelijks leven. In hoeverre zou dat denkt u positief effect hebben op de veranderingen in het klimaat?

- Zuiniger rijden door gebruik van in-car-systemen*
- Zuiniger rijden door aanpassing van uw rijstijl
- Gebruik maken van een deelauto
- Carpoolen**
- Uw motorvoertuig vervangen door een elektrische
- Met de fiets of het OV naar mijn werk in plaats van met de auto
- Korte afstanden (minder dan 7km) lopen of fietsen in plaats van met de auto gaan
- Mijn autobanden elke twee maanden op de juiste spanning brengen

*infobutton: bijvoorbeeld eco-modus of Cruise Control

**infobutton: met meerdere mensen samen rijden in plaats van ieder voor zich'

- a) Veel positief effect
- b) Vrij veel positief effect
- c) Enig positief effect
- d) Niet zo veel positief effect
- e) Geen positief effect
- f) Weet ik niet
- g) N.v.t. (ik heb geen auto)

21. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

Random aanbieden

- De overheid zet te veel in op het tegengaan van veranderingen in het klimaat
  - Klimaatverandering is onzin en wordt gebruikt als verdienmodel
  - De mens heeft geen invloed op de opwarming van de aarde
  - Ik kan het me financieel niet veroorloven om duurzamer te leven
  - Het is te veel gedoe om duurzamer te gaan leven
- a) Helemaal eens
b) Eens
c) Neutraal
d) Oneens
e) Helemaal oneens
f) Weet ik niet

22. En in hoeverre bent u het eens of oneens met deze stellingen?

Random aanbieden

- Ik praat regelmatig met anderen over wat we tegen veranderingen in het klimaat kunnen doen
  - Ik probeer zelf zo duurzaam mogelijk te leven
  - Ik probeer energie te besparen omdat het beter is voor het milieu
  - Ik probeer mijn eigen CO₂-uitstoot zoveel mogelijk te beperken
- a) Helemaal eens
b) Eens
c) Neutraal
d) Oneens
e) Helemaal oneens
f) Weet ik niet

Duurzame mobiliteit

De volgende vragen gaan over mobiliteit.

23. In hoeverre denkt u dat alle reisbewegingen die we in Nederland maken, bijdragen aan veranderingen aan het klimaat?

- a) Zeker wel
b) Waarschijnlijk wel
c) Waarschijnlijk niet
d) Zeker niet
e) Weet ik niet

24. In hoeverre heeft u wel eens gehoord van de term 'duurzame mobiliteit'?

- a) Zeer vaak
b) Regelmatig
c) Niet vaak
d) Nooit
e) Weet ik niet

25. Wat verstaat u onder de term 'duurzame mobiliteit'?

Open antwoord inclusief weet ik niet

[NIET TERUG NAAR V25]

Duurzame mobiliteit is reizen met minder of helemaal geen schadelijke uitstoot. Er zijn veel verschillende manieren om je eigen uitstoot te verminderen als je op pad gaat. Op korte afstanden zijn lopen of fietsen natuurlijk het beste. Voor wat grotere afstanden kun je ook kiezen voor het OV of met een elektrische auto- of scooter rijden. Breng voor je op pad gaat je autobanden op de juiste spanning en zet tijdens het rijden je in-car-systemen aan. Zo bespaar je veel brandstof of energie. Wil je ook nog voordeliger uit zijn, denk dan eens na over een elektrische deelauto of scooter in plaats van een eigen voertuig te kopen, daarmee rijd je voordelig elektrisch zonder de vaste kosten die je hebt door bezit.

26. Wat zouden voor u persoonlijk redenen zijn om duurzamer te gaan reizen?

Open antwoord inclusief weet ik niet

[Niet terug naar V26]

27. Welk(e) van deze voorbeelden zouden voor u persoonlijk reden zijn om duurzamer te gaan reizen?

Meerdere antwoorden mogelijk

- a. Ik draag bij aan een beter klimaat
- b. Ik draag bij aan schonere lucht
- c. Ik bespaar hiermee op mijn vaste lasten
- d. Er zijn subsidiemogelijkheden
- e. Als mijn werkgever mij stimuleert
- f. Anders, namelijk: ...
- g. Ik zie geen enkele reden om duurzamer te gaan reizen

28. Wat zou u tegenhouden om duurzamer te gaan reizen?

Open antwoord inclusief weet ik niet

[Niet terug naar V28]

29. Welk(e) van deze voorbeelden zouden u tegenhouden om duurzamer te gaan reizen?

Meerdere antwoorden mogelijk

- a) Onvoldoende vrijheid
- b) Onvoldoende flexibiliteit
- c) De kosten zijn te hoog
- d) Mogelijkheden voor het gebruik zijn beperkt
- e) Er zijn onvoldoende oplaadplekken/laadpalen beschikbaar
- f) Minder gemak/te ingewikkeld
- g) Ik verwacht dat het veel gedoe is
- h) Ik heb geen tijd/zin om mij erin te verdiepen
- i) Ik weet te weinig over hoe ik duurzamer kan gaan reizen
- j) De stap is te groot voor mij
- k) Anders, namelijk: ...
- l) Geen van deze

30. Hoe staat u er in het algemeen tegenover om duurzamer te gaan reizen?

- a) Zeer positief
- b) Positief
- c) Neutraal
- d) Negatief
- e) Zeer negatief
- f) Weet ik niet

30 a. Zou u uw antwoord kunnen toelichten?

[open – op zelfde scherm als V29]

31. Welke van de volgende dingen zou u willen doen om duurzamer te reizen (of doet u al)?

Selecteer alle antwoorden die u zou willen doen, of al doet.

Random aanbieden en meerdere antwoorden mogelijk, behalve geen van deze.

- a) Zuiniger autorijden door gebruik van in-car-systemen zoals b.v. de eco-modus of de Cruise Control
- b) Zuiniger autorijden door aanpassing van mijn rijstijl
- c) Gebruik maken van een deelauto
- d) Carpoolen (met meerdere mensen samen rijden in plaats van ieder voor zich)
- e) Mijn auto vervangen door een elektrische
- f) Mijn scooter, brom- of snorfiets vervangen door een elektrische
- g) Met de fiets of het OV naar mijn werk in plaats van met de auto
- h) Korte afstanden (minder dan 7km) lopen of fietsen in plaats van met de auto gaan
- i) Mijn autobanden elke twee manden op de juiste spanning brengen
- j) Geen van deze

32. Hoe staat u in het algemeen tegenover de maatregelen die de overheid neemt om duurzaam reisgedrag te stimuleren door b.v. subsidies, lagere belastingen of campagnes?

- a) Zeer positief
- b) Positief
- c) Neutraal
- d) Negatief
- e) Zeer negatief
- f) Weet ik niet

33. Hoe belangrijk is het volgens u om uw eigen reisgedrag te verduurzamen?

- a) Heel belangrijk
- b) Belangrijk
- c) Niet belangrijk, niet onbelangrijk
- d) Onbelangrijk
- e) Heel onbelangrijk
- f) Weet ik niet

34. Hoe belangrijk is het volgens u dat alle Nederlanders hun eigen reisgedrag verduurzamen?

- a) Heel belangrijk
- b) Belangrijk
- c) Niet belangrijk, niet onbelangrijk
- d) Onbelangrijk
- e) Heel onbelangrijk
- f) Weet ik niet

35. Als het gaat om het tegengaan van veranderingen in het klimaat.

Hoeveel effect denkt u dat het heeft als alle Nederlanders hun reisgedrag zouden verduurzamen?

- a) Heel veel effect
- b) Vrij veel effect
- c) Enig effect
- d) Niet zo veel effect
- e) Geen effect
- f) Weet ik niet

36. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

Random aanbieden

- Ik weet hoe ik mijn eigen reisgedrag kan verduurzamen
  - Mensen in mijn omgeving willen graag duurzaam reizen
  - Ik wil in de toekomst zelf duurzamer reizen
  - De overheid geeft voldoende informatie hoe ik duurzamer kan reizen
- a) Helemaal eens
b) Eens
c) Neutraal
d) Oneens
e) Helemaal oneens
f) Weet ik niet

37. Heeft u behoefte aan informatie over duurzaam reizen?

- a) Ja, namelijk [open]
b) Nee
c) Weet ik niet

38. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

Random aanbieden

- Verkeer en vervoer over wegen en water veroorzaakt luchtvervuiling
  - Verkeer en vervoer over wegen en water zorgt voor geluidsoverlast
  - Verkeer en vervoer neemt veel publieke ruimte in (bijvoorbeeld voor parkeerplaatsen)
- a) Helemaal eens
b) Eens
c) Neutraal
d) Oneens
e) Helemaal oneens
f) Weet ik niet

39. In hoeverre vindt u deze gevolgen van verkeer en vervoer een probleem in Nederland?

Random aanbieden

- Luchtvervuiling
  - Geluidsoverlast
  - Dat veel publieke ruimte in beslag wordt genomen (bijvoorbeeld voor parkeerplaatsen)
- g) Een groot probleem
h) Een redelijk groot probleem
i) Enigszins een probleem
j) Geen probleem
k) Weet ik niet

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl